

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 3

БЕОГРАД 1934 ГОДИНЕ

КЊИГА 3

XLIX РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 7 ЈУЛА 1934 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

ДР. КОСТА КУМАНУДИ

И

ПОТПРЕТСЕДНИЦИ

ДР. АВДО ХАСАНБЕГОВИЋ И ДР. КОСТА ПОПОВИЋ

СЕКРЕТАР

АНТЕ КОВАЧ

Присутни г. г. Министри: Претседник Министарског савета Никола Т. Узуновић, Министар пољопривреде др. Драгутин Којић, Министар просвете др. Илија Шуменковић, Министар правде Божидар Максимовић, Министар физичког васпитања народа др. Будислав Гргур Анђелиновић, Министар трговине и индустрије Јурај Деметровић, Министар финансија др. Милорад Ђорђевић, Министар грађевина др. Стјепан Сркул, Министар унутрашњих послова Живојин Лазић, Министар социјалне политике и народног здравља др. Фран Новак, Министар шума и рудника др. Милан Улмански

ПОЧЕТАК У 8 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника 48 редовног састанка;

2 — Саопштење и примање извештаја Административног одбора о прегледу рачуна Народне скупштине за време од 17 јануара до 16 априла 1934 године;

3 — Саопштење о подношењу интерпелација народних посланика: Стјепана Валавца на Министра финансија о неплаћању општинског дана општини Радобој од стране управе угљенокона „Мира д. д.“ у Загребу; Стјепана Валавца на Министра социјалне политике и народног здравља о недодељивању инвалидске потпоре Агнесији Чизмек;

4 — Саопштење извештаја Министара о одговорима на посланичке интерпелације.

Дневни ред: 1 — Претрес и усвајање у начелу, појединошћима и коначно извештаја Одбора за проучавање законског предлога о судском ванпарничном поступку и предлога уводног закона за закон о судском ванпарничном поступку, о изменама

и допунама, које је Сенат Краљевине Југославије извршио у овим законским предлозима.

Говорници: Известилац већине Никола Соколовић, извештач мањине др. Марко Кожул, др. Виктор Ружић, Министар правде Божидар Максимовић.

2 — Претрес и усвајање у начелу, појединошћима и коначно извештаја Финанског одбора о предлогу закона о државном рачуноводству.

Говорници: Министар финансија др. Милорад Ђорђевић, извештач већине Ото Гавриловић, Милош Драговић

3 — Претрес и усвајање у начелу, појединошћима и коначно извештаја Финанског одбора о предлогу закона о државном правобраноштву.

Говорници: Извештач Никола Соколовић, Министар финансија др. Милорад Ђорђевић.

4 — Претрес и усвајање у начелу, појединошћима и коначно извештаја Одбора за проучавање законског предлога о конвенцији о ликвидацији пореза и да би се избегло двоструко

опорезивање за време од 3 новембра 1919 до 31 децембра 1922 у смислу чл. 43 општинског споразума о извршењу Рапалског уговора са завршним протоколом, закљученој и потписаној у Риму 26 априла 1924 између Краљевине Југославије и Краљевине Италије.

Говорници: Известилац Стеван Тиршић.

5 — Претрес и усвајање извештаја Имунитетног одбора о издавању суду народних посланика.

Говорници: Известилац Филип Цемовић.

Претседник др. Коста Кумануди: Отварам XLIX редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходног састанка.

Секретар Анте Ковач прочита записник XLVIII редовног састанка.

Претседник др. Коста Кумануди: Има ли примедба на прочитани записник? (Нема) Записник је примљен. Изволите чути један одборски извештај.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Административни одбор Народне скупштине подноси скупштини на решење свој извештај о прегледу рачуна Народне скупштине за време од 17 јануара до 16 априла 1934 године. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: Приме ли Народна Скупштина поднети извештај од стране Административног одбора? (Прима) Објављујем да је Народна скупштина примила извештај Административног одбора о прегледу рачуна за поменуто време. Изволите чути интерпелације.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Стјепан Ваљавец, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра финансија о неплаћању општинског намета општини Радобој од стране управе Угљенокопа „Мира д. д.“ у Загребу. (Види прилог);

Г. Стјепан Ваљавец, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра социјалне политике и народног здравља о недодељивању инвалидске потпоре Агнезији Чизмек. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: Ове ће се интерпелације упутиги надлежним г. г. министрима. Изволите чути извештаје г. г. министара.

Секретар Анте Ковач (саопштава): Г. Министар шума и рудника извештава да ће на интерпелацију г. Душана Антонијевића, народног посланика, о неправилном разграничењу шума у срезу крушевском, Вардарска бановина, одговорити кад прикупи податке и кад се стави на дневни ред.

Претседник др. Коста Кумануди: Овај се извештај прима на знање.

Прелазимо на дневни ред. На дневном реду је претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о судском ванпарничном поступку и предлога уводног закона за закон о судском ванпарничном поступку, о изменама и допунама, које је Сенат Краљевине Југославије извршио у овим законским предлозима. Реч има известилац већине г. Никола Соколовић.

Известилац већине Никола Соколовић: Господо народни посланици, измене које је учинио Сенат у поменутом законском предлогу састоје се

у овоме. У закону о ванпарничном поступку учињена је измена у § 160, а остале измене су чисто техничке природе и немају нарочитог значења да би их требало поменути.

§ 160 према скупштинском предлогу уређује питање улагања малолетничког новца и по предлогу који је прихватила Народна скупштина, са тим новцем може се диспонирати на пет разних начина. Тај новац може се уложити у Државну Хипотекарну Банку, може се уложити у остале новчане заводе који пружају пупиларну сигурност, може се давати у зајам приватним лицима уз гаранције које прописује закон, могу се куповати некретнине и могу се куповати државни вредносни папири.

Сенат је ову одредбу тако изменио да се новац малолетника може улагати једино у Државну Хипотекарну банку, а услед тога Сенат је из законског предлога избацио и све даље одредбе које су регулисавале поступак код диспозиције са тим малолетничким новцем.

И ако се Скупштина и Сенат у овом случају нису сагласили само у једном детаљу, у једном питању из закона, који има 311 параграфа, ипак је овде настао случај који је нормиран чл. 64 Устава. И кад Скупштина ове измене Сената не би примила, законски предлог се у овом сазиву не би могао претресати, већ би се могао изнети тек у наредном сазиву, као потпуно нов законски предлог. У дискусији у Народној скупштини и господин Министар правде и сви говорници изложили су и истакли велики значај и велику корист овога закона, којим се довршује посао на унификацији нашег процесуалног права. Свима нама много је стало до тога, да овај закон што пре буде уведен у живот. Из овога разлога, Одбор Народне скупштине примио је измене које је учинио Сенат, па је, не улазећи у расправу, да ли је оправдано становиште Сената или становиште Народне скупштине, молио Вас, господо, да ове измене изволите примити.

У Уводном закону за увођење у живот судског ванпарничног поступка Сенат је додао нов одељак VI, који се састоји из два параграфа, који гласе овако:

„VI посебна прелазна наређења за подручја Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици“.

Под овај нови одељак уноси се чл. 42 који гласи:

„1) Остају у важности прописи чл. 146 а) Правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима од 1872 године све дотле, док јединствени грађански законик не добије обавезну снагу за овм подручје.

2) На решења донета по предњем законског пропису има места рекурсу (жалби) само Апелационом суду.

3) На подручју Општине града Београда попис и процене заоставштине умрлог за образовање његове масе у смислу чл. 46 Закона о таксама вршиће као досада једино Општина Београдска и наплаћиваће за то таксу коју је и досад наплаћивала“.

Под овај одељак VI уноси се нови чл. 43 који гласи:

„Где не постоје земљишне књиге вредеће следеће:

1) Остају у важности прописи чл. 2 тачке 7 став 2 до 4 закључно правила о поступању у неспорним (ванпарничним) делима од 1872 године у колико су у питању непокретности. Пропис става 2 чл. 42 вредеће и овде.

2) У свима случајевима у којима ће се попис вршити (§ 69 В. п.) одлука о уређењу заоставштине (§ 136 В. п.) садржаће поименице и ствари заоставштине по попису“.

Услед овога отпао је и чл. 5 из скупштинског предлога, који је обухваћен овим ново уметнутим ставом. Овај додаток је Одбор скупштински примио, и ја вас молим, господо, да и ову измену коју је Сенат учинио изволите примити. (Пљескање).

Председник др. Коста Кумануди: Има реч г. др. Марко Кожул, известилац мањине.

Извештач мањине др. Марко Кожул: Господо, нов парбени поступник значи један корак напред у нашем законодавству. То је без двојбе, и то треба признати. Онако, како је донесен и каквог га је Народна скупштина прихватила, доживео је неке промене у Сенату и то баш у § 160, који је, господо, од велике важности, особито за имовину пупила. Сенат је укинуо четири тачке, четири одредбе тога параграфа, и оставио да се новац пупила може улагати само у Државну Хипотекарну банку, избрисавши све остале корисне прописе тога параграфа, начине, како се новац много корисније, по нашем схватању, могао да улаже, и зато смо ми у Одбору дали одвојено мишљење, и то, господо, са формалних законских разлога, и са чисто практичних материјалних разлога.

Наш грађански законик и грађански законик предрагне Краљевине Србије, који још важи, прописују, односно дају овлашћење пупиларним судовима и штитничким властима да улажу новац онако како нају они, да је сврси сходно, и како је најкорисније за пупиле. И наш новији Грађански закон, који је ових дана оштампао, у § 267 прихваћа исти принцип, исти начин, као што су и досадашњи грађански закони Краљевине Србије и пречанских крајева одређивали.

Сад настаје питање, господо, да ли можемо, у првом реду, прописе Грађанског закона, прописе материјалног права, мењати једним формалним законом, који, у суштини, не би смео ништа друго да буде, него начин провађања у живот прописа материјалног права.

То је процедура и ванпарбени поступник не би смео у својим параграфима ништа ново да садржи него само начин провађања онога што каже грађански законик у томе правцу. Сенат је донео један потпуно нов пропис који у суштини укида прописе материјалног закона, а то, господо, не би смело да буде и то је противно закону. Наиме, није такав узус никада био у пракси и тако се не би смело чинити јер шта ће се догодити у пракси? Ми имамо пропис материјалног темељног закона у коме се каже да се новац може уложити на ових пет начна као што смо их и ми предвидели

у ванпарбеном поступнику. Такав је пропис материјалног права, а сада долази формалног права да се новац може уложити само у Хипотекарну банку. Како ће се наћи онда судије кад виде да у грађанском законнику стоји да се новац може уложити на пет начина а у процедури постоји пропис да се може уложити у Хипотекарну банку. То је један формални сукоб између ова два закона и судија неће моћи ту да се снаје. У ствари материјални је закон главни закон кога судија мора да се држи, а формални је закон само процедура по којој има да се врше материјални закони. Тако би се дошло до тога, као што је рекао и господин Министар правде, да због овога једнога параграфа читав закон о ванпарбеном поступнику који садржи добре прописе у осталим својим параграфима због овога једнога параграфа, читав тај закон имао би да се суспендира. Несумњиво је да би то била једна грехота да због овога једнога прописа овако један добар закон не би могао бити примењен у живот. И дошло се је до некога споразума. Г. Министар правде је изјавио да би он овај параграф на идућем заседању изнео пред скупштину да се о њему дискутује и да се понова претреса о питању како би се новац сиротињски уложио на што бољи начин, а да се ово овако за сада остави како стоји овде. То би се дало концедирати и ми смо схватили важност тога предлога, али смо одвојили мишљење због тога што прети једна погибелј коју ми као чланови законодавног одбора нисмо, могли да дозволимо јер се коси са правним принципима, коси се са нашом јудикатуром и судском праксом. Уосталом, ако би сада г. Министар овде изјавио да ће се овај параграф у идућем заседању мењати онда би се то и могло прихватити. Али ако би ово овако остало како Сенат предлаже, онда би се створиле неприлике нашим судовима и довело би се до незгодних последица у уредовању код наших судова. Према томе ја бих са формалне стране морао остати при одвојеном мишљењу, разумевајући сву тежину ситуације ако овај закон не бисмо донели, што би несумњиво била једна велика празнина.

Пошпредседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. др. Виктор Ружић.

Др. Виктор Ружић: Господо народни посланици, г. извештач нам је казао да је требало прихватити према предлогу г. Министра правде ову измену Закона са разлога, јер би онда био одложен до јесени закон који је по признању свих стручњака један напредак у нашем законодавству.

Ја би хтео да упозорим на једну чињеницу да је наш ванпарбени поступак стар у нашим крајевима 80 и толико година, да аустријски ванпарбени поступак има сада већ 30 година а не знам колико србијански и да нема онда разлога да се ти закони, који су толико деценија били у животу тако нагло мењају и да се форсира једна установа у томе закону која је морала бити решена другачије како смо видели баш јуче из разлагања господе из владине већине. У колико се уопште може о томе говорити да се оваква стилизација прихвати мора се тумачити ова установа овако да наравно остане поред овога закона у важности и одредба грађан-

ског законика то јест да овај закон само утврђује куда се сме улагати готов новац а не искључује да се овај на ини начин корисно употреби.

Хтео бих овом приликом још нешто истаћи а то је да јуче изгласан закон о градовима који садржи и одредбу да се градски новац има уложити на исти начин као и пупилни новац. Та одредба се у тој стилизацији прихватила само зато, јер је пред нама била друга стилизација ванпарбеног поступка, која је омогућила да се новац уложи и у градске штедионице. Господо, када овим прихватамо ове измене закона, нема двојбе да се ситуација у погледу улагања градског новца сасвим мења и да се мења једна одредба коју је законодавно тело јуче прихватило. Одбор за проучавање закона о градовима био је једнодушан у томе да се има улагати градски новац првенствено у градске штедионице, што је сасвим природно, јер градски новац нема разлога да не долази у корист оних чији је, да се не улаже у градске штедионице, те долази у корист граду у облику кредита за градњу кућа, за разне комуналне ствари итд. Данас то град неће моћи да чини него ће свој рођени новац морати да шаље у Државну хипотекарну банку, а имати ће једну корист за себе у оној чедној камати коју ће добивати. Овом одредбом се мења једна јако важна одредба закона о градовима и држим да се овај § 160 не би смео овако олако примити, ако се неће да заведе нека врста државног комунизма, када се сили градове, када се сили пупиле односно старатеље пупила да само на један начин употребљавају новац т. ј. да се улаже искључиво у једну државну институцију, која није ни у стању да праведно просуди кредитне потребе читаве земље.

Зато држим, господо, да би се имао прихватити предлог мањине и предложена измена § 160 овог закона одбацити.

Ја ћу свакако гласати против.

Председник др. Коста Кумануди: Има реч Министар правде г. Божидар Максимовић.

Министар правде Божидар Максимовић: Господо, како су господа већ изложила, Сенат је код § 160 ванпарничног поступка променио садржину те одредбе која сем давања пупилног новца, који се по правилу предвиђа за Државну хипотекарну банку, допушта и још четири изузетна начина улагања пупилног новца. Један је од та четири начина, како је изложио г. извештач Соколовић, улагање у тако зване сирочадске благајне, у штедионице градске и бановинске, уопште у заводе којима је призната тако звана пупиларна сигурност у колико то закон допушта.

Други је био давање приватнима на зајам уз услове који су Законом прописани и уз осигурање које Закон одређује; трећи је био куповање непокретнина и четврти улагање у државне папире и у папире за које држава гарантује. Сенат је у своме Одбору, који је претресао овај законски предлог, учинио приговоре тим прописима и настојао да сва та четири друга начина осим улагања у Хипотекарну банку отпадне.

У Одбору Сената ипак је био постигнут споразум да отпадне први и други изузетан начин, а

да остане трећи и четврти, али после тога пошто је већ изашао предлог из Одбора и стављен одборски извештај на дневни ред, ипак су били приговори и даље са неколико страна од чланова Одбора, зато што су и два начина остала, јер се сматрало, да они долазе у опреку са прописима, који данас важе о Хипотекарној банци. Због тога сам ја у пленуму Сената кад је о овоме Закону решавано, изјавио, да примам да и та два начина такође отпадне и да остане параграф 160 једино са тим прописом да се пупилни новац има улагати искључиво у Хипотекарну банку.

У Одбору скупштинском, који је поново претресао овај законски предлог, било је доста приговора том ставу и гледишту Сената и Одбор се ипак сагласио, као што сте чули из досадашњег излагања, из разлога опортунитета, да прихвати ову измену Сената, сматрајући да би одбијањем дошао цео Закон у питање, који је по мишљењу Одбора и по оцени Народне скупштине и Сената у свима осталим одредбама врло добар.

Поводом тога да ли је гледиште, које је било у Одбору Сената изнесено и које је довело до ове измене, било на своме месту или би оно могло да претрпи извесну критику, не бих имао потребе да нарочито говорим, сматрајући и сам, да је најважнији разлог за прихватање ове измене тај, који је овде већ истакнут, да овај Закон не би био скинут са дневног реда, да не би био доведен у питање због једног параграфа. Али кад је већ и о другим разлозима било речи у излагању сва три предговорника, ја морам да укажем ипак на то, да је Сенат заузео тај став био због тога, што данас важећи прописи о Државној Хипотекарној банци могли су да га наведу на такав став и такво резонување. У чл. 40 Закона о уређењу Државне Хипотекарне банке у другом ставу речено је, да сви капитали и фондови, којима рукује Државна Хипотекарна банка и који се имају код ње улагати, могу се улагати и у државне обвезнице и у хартије, којим се по Закону даје то право, а пупилни новац и у штедне заводе, којима Закон признаје пупилну сигурност, али само до највише 20.000 динара од једне пупилне масе. Тај пропис, који изузетно допушта да се капитали и фондови којима рукује Државна хипотекарна банка а тако исто и пупилни новац, могу улагати и у друге новчане заводе и могу улагати у државне папире, измењен је финансијским законом за 1932/33 г., у коме је, а у § 45 казано: да од дана ступања његовога на снагу сва сретства поменута у чл. 40 Закона о уређењу Државне Хипотекарне банке имају се предавати једино Државној Хипотекарној банци и њеним филијалама. Тај је пропис био руководан за оне чланове одбора сенатског, који су заузели гледиште и став, да § 160 треба да буде измењен. Према томе уколико се говори о оним изузетним од Скупштине усвојеним начинима за улагање пупилног новца у ставу 1 и 4 § 160, то је било супротно режиму законском, који данас већ важи и који је Сенат, заузимајући такав свој став, хтео да одржи. Уколико се говори о изузетцима из става 2 и 3, наиме о давању новца на позајмицу приватним лицима, уз услове које прописује закон, и о улагању пупилног новца у куповину некретнина, о томе би могло

бити дискусије, и ја сам изјавио у скупштинском Одбору који је ово нарочито претресао, и изјављујем и овде у Народној скупштини да немам ништа противу тога да та ствар буде предмет поновне оцене и претресања, чим се за то прилике укажу, када ће се ова ствар осмотрити у целини и изнети разлози и за овакво решење које је усвојио Сенат, и противу тога решења, и тада ћемо покушати да нађемо коректуру у колико је она потребна.

Што се тиче осталих измена у ванпарничном поступку, оне су техничке природе и на извесним местима оне претстављају малене и незнатне штампарске грешке, што је и Сенат био склон да тако схвати и може бити да би та ствар била тако и третирана да није било параграфа 160, због кога је Закон морао бити враћен Народној скупштини.

У уводном Закону за провођење ванпарничног поступка видели сте да у суштини у главном има једна једина промена, а која говори о томе да се на подручју београдског касационог суда, док се на њему не заведу земљишне књиге, имају у т.зв. распоредним решењима увек означавати поименично и сви делови имовине, који се уручују дотичном наследнику. Ванпарнични поступак, овакав какав је усвојен није улазио у детаље, нити је поставио себи као циљ: како ће изгледати и колико ће бити наследство која се уручује наследнику, већ је само имао да констатује и прогласи: ко је наследник, а самим тим што једно лице постаје наследником оставиоца, оно улази у целокупну његову имовину. Та имовина уписана је у земљишне књиге и на тај начин није имало потребе да се и у судским одлукама она нарочито помиње и побраја.

Међутим, на територији Београдског касационог суда, изузимајући свега неколико срезова, нема земљишних књига, и прво узус а доцније и допуна наших правила за неспорна дела установили су да се у распоредна решења уноси поименично и набрајање имовине. Сенатски одбор је сматрао, а то је и Сенат прихватио, да ово остане и даље из разлога недостатка земљишних књига, докле тај и такав недостатак траје. То је била једна измена која је са обзиром на прилике и на овакву ситуацију на подручју Београдског касационог суда, умесна и препоручљива. Због тога ју је и усвојио и због тога и ја молим Народну скупштину да је и она усвоји.

Морам напоменути на крају да је Сенат, и поред ових двеју учињених измена у свему се не само сагласио са предлогом и са текстом закона онако како је он изишао из Народне скупштине, него да је о њему изразио врло ласкаво мишљење и истакао да је и у погледу сређивања и скупљања целокупне ванпарничне материје у један закон и у погледу обраде ове материје, овај закон потпуно на висини и да преставља једну добит у нашем изједначењу закона.

Молим Народну скупштину да изволи при-
мити овај закон. (Пљескање и одобравање).

Претседник др. Коста Кумануди: Претрес је, господо, завршен. Приступимо гласању. Гласаће се само о оним параграфима у којима је Сенат учинио измене. Пошто се измене тичу појединих

параграфа а не целога закона, гласаће се седењем и устајањем. Господа која су за то да се учињене измене приме, седеће, а која су против тога устаје.

Молим г. известиоца да прочита у чему су ове измене.

Извештилац Никола Соколовић (чита): У § 2 тачка 7 место „(§ 9)“ стављено је „(§ 10)“.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Скупштина ову измену? (Прима). Објављујем да је ова измена примљена. Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу у смислу чл. 102 Устава и § 67 Закона о пословном реду у Народној скупштини, усвојила све измене које је Сенат учинио и то у §§ 36, 55, 67, 75, 77, 78, 79, 116, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 172, 177, 185, 186, 187, 188, 191, 193, 196, 197, 198, 200, 201, 203, 228, 229, 233, 236, 237, 239, 249, 253, 254, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 273, 280, 281, 288, 294, 299 у закону о судском ванпарничном поступку (Пљескање).

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите сада чути измене у Уводном закону за закон о судском ванпарничном поступку.

Извештилац Никола Соколовић (чита): „члан 5 брише се.“

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Скупштина да се члан 5 брише? (Прима). Објављујем да је то примљено.

— За овим је Народна скупштина, у смислу чл. 102 Устава и § 67 Закона о пословном реду у Народној скупштини, гласајући о сваком члану посебно седењем и устајањем, примила по одборском извештају и све остале измене које Сенат учинио у члановима 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22 Уводног закона за закон о судском ванпарничном поступку. — (Пљескање).

Претседник др. Коста Кумануди: Према томе овај је законски предлог примљен и коначно у Народној скупштини. Прелазимо сада на другу тачку дневнога реда: претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу закона о државном рачуноводству. Извештај одборски већ је раздељен народним посланицима и с тога предлажем да се сада и не чита. Прима ли Народна скупштина ово? (Прима). Има реч Министар финансија г. др. Ђорђевић.

Министар финансија др. Милорад Ђорђевић: Господо народни посланици, није данас први пут да се у овоме Дому говори о закону о државном рачуноводству. У много махова до сада и напосе приликом буџетске дискусије свих протеклих буџета од 1931 године па на овамо увек се је помињао Закон о државном рачуноводству, износиле су се његове празнине, чињени су приговори рђавом функционисању досадашњег закона и наглашавала скоро апсолутна потреба да се доса-

дашњи закон што пре замени новим, бољим модерним законом.

Ми имамо претензију да овај закон, који се налази пред Народном скупштином, одговара тим захтевима. Што се је пак до сада у свакој прилици, када се о Закону о државном рачуноводству уопште говорило, поклањала толика пажња тим примедбама и приговорима, разлог је у основи у изванредном значају овога закона. Тај значај је огроман сам по себи. Закон о државном рачуноводству је несумњиво најважнији органски закон. Он развија поједине уставне одредбе, које се тичу државног буџета и државног газдинства уопште, он је сам по себи основа целокупног државног газдинства. Од тога, какав је тај закон, зависи углавном да ли ће у државним финансијама и у државном газдинству уопште бити реда или га неће бити. Изванредан значај овога закона извире још и нарочито из факта да је овај закон, по својој примени, најшири, најопштији. Нема заиста у целокупном законодавству, како наше земље тако и много других земаља, ни једног закона који има тако широку примену. Нема, господо, ни једног државног надлештва, ни једног државног органа почев од оног најситнијег, најниже постављеног у државној хијерархији, па до највиших државних органа, — који није позван да поступа по одредбама овога закона. Од, рецимо, среског начелника или среског школског надзорника у најзабаченијем крају, па до Претседника министарског савета — сваки државни орган позван је да примењује одредбе овога закона, да се увршнеу расхода и отправљању сваке функције која се тиче материјалних средстава, која држава ставља на расположење појединим својим органима, придржава овога закона.

Та околност није свакако остала незапажена ни у овоме Дому, ни у јавности уопште. И то је у основи разлог, као што нагласих и мало час, да је овај закон у толико прилика и кроз цео период који нас раздваја од стварања наше државе био предмет опширних и интересантних дискусија.

У данашњим приликама Закон о државном рачуноводству има још један особит значај. Времена су тешка, држава данас нема у изобиљу средстава за подмирење свих својих разноврсних и многобројних потреба. Она средства која држава убира путем пореза и осталих јавних дажбина не утичу у државну касу тако лако. То ви сви знате. И уколико у том погледу постоје тешкоће, и у колико су те тешкоће веће, а те тешкоће осећа у првом реду наш порески обвезник, у толико је већа потреба да постоје сигурни, јасни, прецизни прописи за трошење тих средстава. Прописи који ће обезбедити исправно и рационално трошење тих средстава за подмирење државних потреба, прописи који ће онемогућити злоупотребе, једном речи који ће у пуној мери омогућити потпуно економично рационално обезбеђење државних материјалних интереса. То је основна интенција садржана у овом законском предлогу. Он треба да пружи пуну заштиту државних материјалних интереса на тај начин, што ће поставити сигурне и јасне регуле, по којима ће се убирати државни приходи, по којима ће се вршити државни расходи, по којима ће се водити е-

виденција, показивати рачун јавности и Народном представништву о целокупном државном газдовању.

Господо, ми имамо закон о Државном рачуноводству, имали смо га и пре овог законског предлога. То је Закон о државном рачуноводству од 6-III-1910 године. Тај Закон није задовољавао у свему и због тога се је и указала потреба да се донесе нов закон који се као пројекат сад налази пред вама. Данашњи Закон о државном рачуноводству има озбиљних и значајних недостатака. Да би нам били јасни ти недостатци, морамо се сетити пре свега да је тај закон донет 1910 године за Краљевину Србију. Тада су биле друге прилике, и у погледу обима државног апарата и у погледу природе функција тога апарата, а такође у погледу привредних односа у земљи, наполе односа који постоје између државе и привреде. Све се од тада изменило. У новој држави са промењеним привредним приликама, чак са промењеном привредном структуром, са скоро радикалним изменама обима државног апарата и природом функција тога апарата, онај Закон о државном рачуноводству није могао одговарати. Та, дакле, неподударност садашњег Закона о државном рачуноводству са приликама које данас владају у држави и привредом јесте први и свакако највећи недостатак данашњег Закона.

Тај недостатак расчлањује се овако. Закон је непотпун и то непотпун у два смисла, односно два правца. На првом месту, тај Закон је непотпун у томе смислу, што поједини врло добри принципи, који су садржани у данашњем Закону о државном рачуноводству, нису развијени до краја, ни разрађени детаљно, те услед тога многе одредбе не претстављају ону сигурну и поуздану регулу, које треба да се придржава државна администрација у свима пословима. И данашњи Закон, као и овај ное ви, садржи оне основне уставне принципе, који се тичу буџетског права Народного представништва. Чак ни ти принципи нису детаљно обрађени, нити су у јасним одредбама приказани и због тога су те одредбе и одговарајући прописи у закону често пута чак и сада, после две деценије примене тога закона, били предмет дискусија и разноликих тумачења.

Овај је Закон непотпун и у другом једном смислу. Наиме, данашњи закон схватио је газдовање државе врло уско, рекао бих скоро једноставно. Он је предвидео само правила, којима треба да буде регулисано новчано пословање. Он садржи углавном прописе о евидентирању државних расхода и прихода. Држава је, међутим, много сложенији организам него што то изгледа на први поглед, него што то изгледа када се читају одредбе данашњег закона о државном рачуноводству. Њено материјално пословање обухвата и много што шта друго сем расхода и прихода. Конкретно говорећи, данас важени закон о државном рачуноводству нема, примерице речено, никаквих посебних одредаба, које се тичу државне имовине, никаквих посебних одредаба, које се тичу државних привредних предузећа. И отуда се у пракси скоро свакодневно могла запазити та аномалија, да постоје истоветни прописи за материјално пословање једног великог државног привредног предузећа, као што су на

пример: државне железнице или Управа монопола или једно велико државно добро, као и за пословање у једном малом, чисто административном, економски непродуктивном надлештву, као што је Среско начелство, гимназија, суд итд. Та околност је у општој супротности са природом пословања тих институција. У овом реду идеја, има и других недостатака, код закона о државном рачуноводству. Из свих тих недостатака, и те непотпуности закона, дошло се до свих других недостатака, до других мана његових. Живот ипак тражи своје. Одредбе првобитног Закона о државном рачуноводству од 6 маја 1910 године нису могле остати такве и у новој држави. Потребне савременог живота, потребе нове администрације од 1919 год. па надаље, изискивале су неминовно мењање и допуњавање појединих одредаба. И то се радило, разуме се, са тенденцијом, да се првобитне одредбе закона прилагоде стварним приликама. Мењале су се те одредбе финансијским законима, специјалним законима, разним уредбама и правилницима, па чак и решењима министара: министара финансија у првом реду, али, у извесним случајевима, и других министара.

Данас у погледу одредаба, којим треба да буде регулисана рачуноводна служба у нашој држави, постоји, није скоро претерано рећи, читав хаос. Постоји један бескрајан збир одредаба и прописа, у којима је администрацији врло тешко да се снађе. И природно, у тој маси разних некоординираних и нестилизованых прописа не може се огледати један систем и једна логика, у том великом настојавању државне управе, да државно рачунско пословање буде потпуно обезбеђено и заштићено од свих злоупотреба. Недостатак система, то је несумњиво, друга велика мана Закона о државном рачуноводству од 1910 год. Ваља такође напоменути још један врло озбиљан недостатак. Поједине одредбе, и оне првобитне из основног закона од 1910 год., и оне које су доцније, жалибоже, често пута на дохват редиговане и убациване у разне финансијске законе и у друге текстове, потпуно су нејасне. Нејасне чак и у погледу терминологије.

Ко год је имао прилике да ради са Законом о државном рачуноводству, могао је запазити, да се, често пута, у неколико одредаба, које долазе једна за другом, за један исти правни појам употребљавају други термини. То се вероватно објашњава фактом, да је Закон од 1910 године у ствари превод једног страног, француског декрета са законском снагом од 31 маја 1862 године. При изради Закона од 1910 године пропустило се, да се одредбе пренете из тога француског декрета не само преведу, него и посрбе, и да се кроз све одредбе тога новог закона спроведе једна уједињена терминологија.

Ови недостатци, да се задржим само на овим најважнијим и на онима, који највише падају у очи — диктовали су неминовно потребу доношења новог, модерног закона, који би, у првом реду, требао да отклони све те недостатке и који би представљао један систем логично и консеквентно изведен до краја. То је била идеја водиља, којом

смо се ми инспирисали, радећи овај закон о државном рачуноводству.

Немојте ми замерити, госполо, можда за претенциозност, да, и са овога места, нагласим своје чврсто уверење да се, кроз свих ових 245 параграфа, колико их садржи предлог закона о државном рачуноводству, јасно огледају основне карактеристике тога система, система потпуне заштите материјалних интереса државе.

Ми смо, дакле, радећи овај законски предлог тежили, користећи се искуством, које нам је показао досадашњи Закон о државном рачуноводству, да отклонимо његове недостатке тако, да нов закон буде, у истини, солидна основа целокупног државног газдинства.

Нов закон, боље рећи тај тако замишљени и израђени систем државног рачуноводства обухвата, поред уводних и завршних прелазних наређења, шест глава: о државном буџету, о рачуноводној и благајничкој служби, о уговорима, о државним привредним предузећима, о државној имовини и о надзору и контроли.

Допустите, госполо, да летимично пређем преко сваке од ових набројаних глава законског предлога и да вам у главним линијама прикажем шта свака од њих најважније и најбитније садржи.

Што се тиче одредаба о државном буџету треба двојити одредбе о изради државног буџета и одредбе о извршењу државног буџета.

У погледу ових првих не бих имао нарочито шта наглашавати. Одредбе о изради државног буџета су у ствари репродукција и разрада одговарајућих уставних одредаба. То су одредбе које нормирају буџетско право Народног претставништва. Разуме се, доследно оној основној идеји водиљи, да нам закон буде јасан и потпун, да одредбе буду брижљиво редиговане, и овде смо терминологију ујединачили и за поједине основне појмове дали смо јасне и одређене дефиниције.

Сем тога, међу овим одредбама налази се једна која преставља значајну новину према досадашњем рачуноводном систему. Наиме, ви сте до сада имали увек, када вам је предлог буџета подношен, предлог буџета државних расхода и државних прихода груписан у два дела: у расходе и приходе опште државне администрације и расходе и приходе државних привредних предузећа. Та техничка подела и досадашња пракса, која се заснива на једној уредби о техничком саставу буџета из 1927 године, задржана је и у новом законском предлогу: јер она има несумњиво предност.

Сем тога у предлогу буџета, који буде рађен по одредбама овога закона, биће једна новина. Уз предрачуни расхода и прихода опште државне администрације и државних привредних предузећа показати се и износиће се Народног претставништва на одобрење и предрачуни расхода и прихода државних фондова и заклада. Према томе, нови предлог буџета, који буде рађен по одредбама овога закона, имаће у ствари три дела, а не само два, као што је до сада био случај. То је велика и значајна ствар. Она проистиче из жеље и потребе да преставници народа, они који одобравају расходе и приходе, буду у сазнању о свима расходима и свима приходима који пролазе кроз државне ка-

се. Фондови и закладе престављају често велике и значајне изворе из којих се врше издатци. Ти извори, међутим, били су, бар до сада, по страни од контроле Народног претставништва. Принцип потпуности буџета изискивао је неминовно да и та врста извора расхода буде јасно, отворено и лојално показана у предлогу буџета. То је несумњиво велика тековина са гледишта буџетског права Народног претставништва, са гледишта потребе контроле јавности и искрености у вођењу државних финансија.

Друга врста одредаба садржаних у овој првој глави о државном буџету односи се на извршење државног буџета. То су несумњиво најважније одредбе у овом закону о рачуноводству. Оне су у најтежијој вези са одредбама III главе која говори о уговорима, т. ј. о набавкама и радовима за државу, али иначе одредбе о извршењу самога буџета садрже прописе и за све личне расходе и за све друге расходе били садржани они или не у државном буџету. Те одредбе у ствари садрже до детаља разрађено наредбодавно право. Наредбодавну расходу, актом о доспелости плаћања и најзад наредбом за исплату. Акт о ангажовању расхода је примарни акт, који је у ствари наредба за извршење некога посла; акт о доспелости плаћања је акт о ликвидацији, акт о констатацији обавезе створене за државу од стране некога наредбодавца. Тај акт за ликвидацију, према одредбама овога закона, технички има се приказати у односној наредби за исплату. Наредбодавац, пошто је претходно извршио она два акта, акт о ангажовању расхода, и акт о ликвидацији плаћања, издаје наредбу за исплату рачунополагачу. Функција рачунополагача је у целој систему рачуноводствене службе несумњиво најзначајнија, и велики минус досадашњег закона и осталих одредаба о државном рачуноводству је вероватно био баш у томе што ова функција рачунополагача није била јасно опредељена у закону; чак нема ни потпуно јасне дефиниције о томе, ко је ишта је рачунополагач. По одредбама новог закона, забуне у томе погледу неће и не може бити. Рачунополагач је дефинисан на један сасвим јасан и одређен начин. За разлику од досадашњег система у новом систему повлачи се разлика између наредбе за исплату и благајничког налога.

То су, господо, технички детаљи. Било би можда сувишно да вас и са њима замарам, али ми је стало само да нагласим у овој прилици пред Народном скупштином, да од правилног регулисања баш тих техничких детаља зависи највише даља уредност, ажурност и експедитивност у пословању државне администрације. Са благајничким налогом, како је предвиђено и регулисано у одредбама овога закона, ствара се могућност за потпуно уједначење праксе у погледу вршења државних расхода. Било да се плаћање за рачун државе врши на државној каси, било да се та плаћања врше преко новчаних државних или привилегованих установа, она ће се вршити на један начин, по једном поступку, по једном обрасцу, једном формулару. За практично пословање, за рад свих оних који имају посла

са државном администрацијом, то је ствар врло великог значаја.

Друга глава законског предлога, као што речкох, садржи одредбе о рачуноводно-благајничкој служби, сем општих наређења, у којима се садрже принципи, пре свега да се државно књиговодство води по начелу двојног књиговодства, сем у случајевима у којима за поједине установе Министар финансија друкчије нареди. У овој глави су одредбе о буџетском и ван буџетском пословању, о текућем рачуну, о депозиту, о вођењу евиденције о државној имовини, и несумњиво најважније одредбе, одредбе, којима се овај законски предлог значајно диференцира од садашњег закона о завршним рачунима. У складу са целим досадашњим системом по Закону од 1910 године, наш завршни рачун приказивао је у ствари само једну страну, свакако најзначајнију, државног финансијског пословања, он је приказивао резултат кретања државних расхода и прихода. По пракси коју смо завели последњих година приказивао је уз то још и рачун изравнања и рачун обртног капитала. Тај и такав завршни рачун није био, није могао бити потпуна и верна слика државног газдовања. Нов завршни рачун, који буде рађен по одредбама овог законског предлога, биће много потпунији, он ће управо у потпуности одговорити свом основном задатку да буде права и потпуна слика целокупног државног газдовања. Том задатку ће будући завршни рачун одговорити на тај начин, што ће он обухватити рачуне расхода и прихода опште државне администрације, рачун изравнања главне државне благајне, рачуне расхода и прихода државних привредних предузећа и рачун изравнања сваког од њих, преглед кретања вредности целокупне државне имовине, и најзад рекапитулацију — преглед свих ових посебних ставки и позиција тако, да се из завршног рачуна види јасно и прегледно потпуно стање државних обавеза и државних потраживања.

Шта нам такав начин приказивања државног газдовања и финаисирања може дати није потребно нарочито наглашавати. Као што у сваком приватном газдинству јасан и прегледан рачун прихода и расхода и свих других рачунских односа, јасан преглед дуговања и потраживања, доприноси свакако кредиту тога предузећа, исто тако и у државном газдинству потпуно верно и истинито приказивање свих материјалних односа не само расхода и прихода буџетских, већ и свих других обавеза и потраживања, може имати само доброга дејства на државни кредит у земљи и иностранству.

Одредбе о уговорима, садржане у трећој глави овог законског пројекта, су у суштини и природи својој оне, које су досад најчешће биле разлог приговорима и критици закона о државном рачуноводству. Поводом тих одредба, којима су биле регулисане државне набавке најчешће се чуло да је закон о државном рачуноводству крут, непрактичан, да он онемогућава брзо и рационално обављање послова за државу, да изазива услед тога веће трошкове, и отуда су, разуме се, извођене дедукције и приговори и изношени предлози о томе како и у ком правцу треба одредбе ове врсте у закону о рачуноводству изменити и допунити.

Приликом израде овога законског предлога овим баш одредбама посвећена је, господо, највећа пажња. Одредбе из ове главе III о уговорима су садржане у највећем броју параграфа и при редиговању тих параграфа узете су у обзир све примедбе, све сугестије, које су биле формулисане и од комора и привредних корпорација, и од појединих државних установа, које са законом о државном рачуноводству имају посла. У закону су предвиђена три начина државних набавка: путем јавног надметања, путем непосредне погодбе и путем писмених понуда. Најважнији начин вршења државних набавка и склапања уговора остаје онај први: путем јавног надметања. Ништа се заиста ни код нас ни у другим земљама боље и практичније није могло измислити него што је јавно надметање, него што је лицитација.

Само се на тај начин може у потпуности обезбедити контрола у пословању свих органа, којима је поверено старање о државним материјалним интересима, контрола како од административних инстанција, тако и контрола јавности и контрола самих интересената који учествују у пословима при закључивању државних набавка.

Једна значајна промена у овим одредбама спроведена је према садашњем стању ствари. Пословање на набавкама спроводи се уопште од надлежних наредбодаваца, али у највећем броју случајева уз сагласност Министра финансија или Министарског савета. Та сагласност се даје или не даје данас још по претходном саслушању Одбора та оцену државних набавка, — једног специјалног зела које постоји при Министарству финансија. Само, по данашњем систему, тај административни посао обавља се на крају и после сагласности Министра финансија или Министарског савета, према случају, нема ништа више да се ради. Пре тога обављена је целокупна административна процедура. Овакав начин поступања има у себи осетних недостатака. Врло често Министар финансија или Министарски савет се не сагласе са учињеним предлогом за набавку. А тај предлог је учињен онда кад је већ објављена лицитација, кад је извршена целокупна претходна процедура, кад је у цео овај циклус административних радњи увучен већ и неко трећи, неко са стране, а то је онај интересент, који је у много случајева ангажовао не само свој труд него и свој капитал за тај посао. И можете појмити, како то изгледа, кад се одбијањем потписа од стране Министра финансија или Министарског савета цео овај административни поступак доводе у питање, кад се он поништи и кад га треба обновити. Овакву праксу, основану на законским одредбама које данас важе, ми смо заменили тако званом превентивним поступком. Наиме, сагласност Министра финансија односно Министарског савета за све набавке и радове које досежу до 3 милиона динара, тражи се претходно, пре но што се обави цела ова административна процедура, онда управо кад Министар, надлежни наредбодавац, изнесе свој акт, своју наредбу за извршење некога посла. Са условима за извршење тога посла, са извештајем о кредитној могућности и са образложењем потребе он доставља све то пре расписане лицитације на сагласност Министру финансија. И

кад Министар финансија или Министарски савет даду сагласност, ресорни Министар наредбодавац слободан је у свом даљем поступању. Њему се законски указује поверење, да ће најбоље спровести лицитацију, да ће од свих пријављених понуђача одабрати онога чија је понуда најповољнија. Цео овај поступак, дакле, спроводи се слободно, без сметњи и без ризика да може наједанпут запети, ако Министар финансија или Министарски савет одбију сагласност. Како сам обавештен ова је одредба у свима привредним редовима примљена најбоље. Она, исто тако, несумњиво одговара и потребама администрације. Зато је она са задовољством била истакнута и у финансијском Одбору. Али један вентил сигурности, ако могу рећи, за Министра финансија остављен је у овоме пословању код оних случајева где набавка прелази 3 милиона динара, а за Министарски савет где набавка прелази 10 милиона динара. Ту, осим оне претходне превентивне сагласности, тражи се сагласност Министра финансија, односно Министарског савета и на крају процедуре, онда када се обавља лицитација.

Могло би се приговорити да је та дупла сагласност у неку руку сметња за нормално и експедитивно пословање и да је дерогација од онога принципа, који је постављен самим основним одредбама закона, које сам мало час објаснио. Међутим, практична потреба, потреба да Министар финансија у сваком моменту у току извршења буџета води рачуна о стварним касеним диспозицијама и да се у одобравању државних расхода руководи према тим диспозицијама, те потребе оправдавају и овај изузетак, нарочито због тога што таквих пословања, таквих набавка, које премашају износ од 3 милиона д. за Министра финансија, односно од 10 милиона динара за Министарски савет има релативно мало. Можда од укупног износа нашег буџета материјалних расхода ни 5% се не троши путем пословања и набавка од којих свака појединачно износи преко 3, односно преко 10 милиона динара. Ових случајева биће релативно мало и због тога не може се учинити приговор да се том накнадом, другом дуплом сагласношћу, која се тражи при извршењу набавка, послови коче и ометају.

Као изузетак од тога основног начина, по коме се обављају државне набавке и закључују државни уговори, предвиђене су и одредбе о уговорима о набавкама путем непосредне погодбе.

До сада, када год се нешто примењивало нашем закону о Држаоном рачуноводству увек, чини ми се, мислило се у првом реду на то, бар у личком посматрању ствари, да је држава упућена на једну компликовану и гломазну процедуру да набавља често пута најситније ствари, ствари које у вредности материјалној не износе, понекад, десетину или стотину динара. И то је тачно. Истина је, досадашњи закон о Државном рачуноводству омогућавао је и државне набавке путем непосредне погодбе, али, сасвим изузетне, те могућности, као и у многим другим одредбама, нису биле разрађене детаљно и због тога су често пута наредбодавци, и тамо где су имали могућност да обаве посао путем непосредне погодбе, избегавали тај посао.

У чл. 145 овог закона побројани су таксативно случајеви, у којима се набавке могу вршити путем непосредне погодбе. Не треба губити из вида да се код оваквог закона као што је закон о Рачуноводству мора водити потребног рачуна о томе, да пословање буде уредно и експедитивно, да држава лако и брзо долази до својих потреба за које закључује уговоре; исто толико мора се водити рачуна и о потреби да не буде злоупотреба, а злоупотребе би биле најлакше могуће и вероватно најчешће, ако одредбе које се тичу погодбе непосредним путем не би биле јасне и не би садржале за државу све потребне каутеле. Мислим, да се одредби § 145, која се односи на ову материју, не може у овом погледу ништа приговорити, мислим да је редакција те одредбе таква, да садржи збиља ону златну средину коју треба тражити у материји ове врсте, т. ј. омогућити држави да лако, без великих процедура и великих формалности, обавља посао за себе, али да при том држава ништа не штети, да буде заштићена од злоупотреба. Нарочито су значајна овлашћења дата у овом § 145 за набавку људске и сточне хране за војску непосредно од произвођача. Основна је жеља да се код тих набавки, колико је год могуће, елиминише посредник у интересу и државе и произвођача, да држава под повољним условима изврши набавку од произвођача, земљорадника у првом реду, да тај произвођач добије за своје производе што бољу цену. И друге, наредне одредбе после § 145, омогућавају један брз, практичан и експедитиван поступак код одобравања набавки ове врсте.

Као изузетан начин уговора о набавкама јесу и набавке путем писмених понуда. О томе се нема нарочито шта рећи. Тај начин важи само за набавке до 100.000 динара.

У глави четвртој овог закона, садржане су одредбе о државним привредним предузећима. Као што сам рекао у почетку данашњи закон није садржавао никаквих особенних одредаба за државна привредна предузећа. То је био несумњив недостатак који се отклања низом нових одредаба садржаних у овом законском предлогу, у којима се водило рачуна о особеном положају предузећа, у којима се желело да се тим предузећима као продуктивним установама створи могућност за лакше еластичније и брже пословање. Већ у овој претходној глави о уговорима садржане су извесне одредбе које садрже нарочите олакшице, нарочите погодности при закључењу уговора за државна предузећа, она су, дакле, посматрана, у једном особеном положају, у односу према осталима, да их назовем, директно непродуктивним државним установама. Постављен је принцип да државна привредна предузећа, у колико се потреба за то укаже, могу бити стварана само законом.

Ове одредбе, садржане у закону о рачуноводству, у основи су оквирне одредбе, према којима се могу и имају — кад закон ступи на снагу — изградити организациони прописи специјално за свако предузеће. Јер, као што, по природи ствари, не могу бити исти прописи и исте одредбе за државна привредна предузећа као и за чисто административне установе, исто тако тешко је замисли-

ти, да у свима детаљима, до танчина, важе исти прописи за свако привредно предузеће. Она се, као што је познато, међусобом често пута осетно разликују, разликују се по природи свога пословања, по сврси свога пословања и врло често чак и по законској структури.

У глави V овог законског предлога садржане су одредбе о државној имовини. Те одредбе су такође потпуна новина. Досадашњи закон од 1910 године само на једном месту и једном речју показује, да не важи само за новчано пословање државно, јер се у једној одредби, у којој се говори о рачунополагачима, говори и о руковооцима материјала. Иначе нема никаквих других детаља, никаквих препизних прописа о управљању државном имовином. Несумњиво, то је највећи и најтежи недостатак досадашњег Закона о рачуноводству.

Одредбе у новом пројекту закона обухватају све врсте државне имовине, како јавних добара, тако и имовине државне управе, имовине државних привредних предузећа, имовине без нарочитог опредељења. Одредбе садрже прецизне прописе о начину вођења евиденције, о стању, о кретању вредности државне имовине, о начину амортизације појединих државних имовинских објеката, о начину показивања те вредности и промене у вредности у завршном државном рачуну.

Мислим, да ће ове одредбе о државној имовини баш тиме што су новина, највише допринети да овај законски предлог у свему послужи оно, крајњој сврси, којој је намењен, а то је да буде потпуна основа за добро, исправно и рационално газдовање државном имовином.

У глави VI, напослетку, садржане су одредбе о надзору и контроли. То су одредбе, које су у нешто брижљивијој, пажљивијој редакцији у ствари реципиране из финансијских закона, у којима су се из године у годину понављале. Ту су прецизирана права Министра финансија као врховног чувара имовинских интереса државе, и права и дужности његових изасланика по рачуноводним пословима.

Господо, ја сам одмах у почетку нагласио изванредан значај овога законског предлога и велику и неминовну потребу, којом је он изазван. Потреба је била исто тако, да овај законски предлог ступи на снагу што пре. Међутим, ми смо у завршним одредбама оставили прилично дуго вакацију легис за увођење у живот овога закона. Све одредбе, изузев одредаба о процени и установљењу вредности државне имовине, ступају на снагу тек 1 априла 1936 г., а одредбе о државној имовини ступају на снагу тек после 4 године од дана ступања на снагу овога закона.

Зашто смо оставили толико вакацију легис? Зато што нам је стало да наш труд и труд свих нас око доношења овога закона буде у истини крунисан успехом, а он ће бити крунисан успехом не онда када тај закон буде донет, него онда кад тај закон буде примењен. А да тај закон буде примењен како ваља треба извршити потребну припрему и то у ствари припрему две врсте: једну припрему, коју бих назвао интелектуалном припремом т. ј. створити могућност, односно дати довољно времена свима заинтересованим органима

који ће имати да поступају по одредбама овога закона, да се добро и детаљно упознају са овим законом, а затим и друга припрема, која се састоји у томе што треба имати времена да се изврши техничка примена материјалног питања. Спровођење у живот овога закона условљава и доношење читавог низа проведбених прописа, наредба, правилника, нових образаца, упустава и нових књига, по којима ће се у будуће водити послови рачуноводне и благајничке службе. Тај технички материјалан посао изискује такође доста времена. Зато се сматра да нам је потребно да, сем остатка ове буџетске текуће године, у припремама протекне још и цела наредна буџетска 1935 и 1936 година тако, да по ступању на снагу овога закона, првог априла 1936 године, збиља не буде никаквих других запрека, које ће кочити и сметати правилну примену и функционисање овога закона.

Овај законски предлог рађен је у Министарству финансија две године. Почели смо га радити одмах у почетку године 1932 и са малим прекидом, изазваним повремено било мојом заузетом другом пословима, било осуством или спреченошћу чланова комисије, он је рађен готово кроз цео период. Уложено је врло много труда и пажње да овај закон буде једна добра хармонична целина, да одредбе у њему буду јасне, да једном речју закон као такав претставља у потпуности један систем рачуноводства, да буде најбољи и најсигурнији инструмент за заштиту државних материјалних интереса.

Ја и моји сарадници на овоме послу, којима извршујући пријатну дужност, морам и са овога места да одам јавно признање, уверени смо да смо тај посао добро свршили и да ће овај закон у истини одговарати оној сврси и оним надама, које се на закон о државном рачуноводству уопште треба и могу да полагају.

Ја молим Народну скупштину да и она пође од тог истог уверења и да овај законски предлог изволи прихватити. (Бурно одобравање и плескање).

Поштрејседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има народни посланик г. Ото Гавриловић, известилац већине одборске:

Известилац Ото Гавриловић: Господо народни посланици! у своме дугом и стручном експозеу, г. Министар финансија дотакао се целокупне материје, па чак и детаља овога важног законског пројекта. И збиља, господо, закон о државном рачуноводству, као законски предлог који је пред нама прошао је кроз Финансијски одбор који је са великим задовољством констатовао да је тај законски пројекат рађен веома пажљиво и марљиво и веома прецизно.

И као што је тај закон, пре 24 година, када је Скупштина Краљевине Србије донела Закон о државном рачуноводству, био догађај дана, Закон којим се ондашњи режим поносио, ја мислим, господо, да и данас и ми доносимо један велики организациони закон, са којим се ми можемо поносити; и који ће бити везан за режим у низу свих оних закона, које смо за ове две-три године донели. Господо, овим законом нормирају се са једне стране, буџетско право Народне скупштине, а с друге

стране материјално право наше администрације. У главном разрађују се Уставне одредбе, и даје се правац и дужност администрацији како има да руководи са материјалним интересима државним.

Буџетско право, господо, Народне скупштине овим законом је потврђено. Оно извире из одредаба нашега Устава и Народна скупштина је та која има да одобрава буџет, односно Народно претставништво заједнички, без чијег одобрења не могу се купити ни приходи нити вршити расходи. Исто тако је важно да буџет траје годину дана и да се вирмани не могу вршити без одобрења Народне скупштине. Овај законски предлог мења се због захтева и привреде и администрације, а ваљало га је мењати и због тога што смо ушли у један нов Уставни период. Уставни период од 1931 године, јер је ранији закон донесен под Уставом од 1888 године,

Ја мислим, господо, да право Народне скупштине у погледу буџета није исто као и право Сената. У Уставу стоји да се буџет упућује Народној скупштини, а не као код других закона који се могу упутити или Сенату или Народној скупштини. Те тако изгледа да је функција Сената у материји буџета више функција критичара целокупне Владине политике, а да је Народној скупштини дужност да уђе у детаље, у материју, у партије и позиције предложеног буџета државних расхода и прихода. Мислим да је то тако у самом реду ствари, јер Народна скупштина, по свом саставу, у односу на бирачко тело има један интимнији контакт са народним масама, него сенатори, бирани по сасвим једном другом принципу, и мислим да та пракса треба да се установи да Народна скупштина разрађује буџет, одобрава и шаље Сенату који га критички решава и прима у погледу на целокупну владину политику. Али, ако Сенат скрене на пут којим је Скупштина пошла, онда би ми имали две Народне скупштине. Радио би се буџет у две Народне скупштине те би се једна звала Народна скупштина, а друга Сенат. Те према томе мислим и ако то питање није тако у овом закону, и у Уставу разређано, мислим, треба да буде пракса приликом доношења и састављања буџета, да се тако уради, због експедитивности и због саме ствари.

Овај законски предлог захтева да буџет буде рађен по бруто систему што је сасвим у реду, а мора бити изведено потпуно јединство и прегледност буџета. То долази, господо, у идућим законским одредбама до изражаја тиме што се уносе у законски предлог поред прихода и расхода предузећа, редовних прихода и расхода, још и заклада и фондови, који до данас нису унашани у буџет, а који су често пута стварани од редовних државних расхода и према томе морају се показати.

Кроз цео Закон о државном рачуноводству као црвени конац провлаче се стално дужности правила Министара финансија, и сасвим би то тако било у реду. Изгледало би, као да је Министар финансија министар над министрима у кабинету, кад се то тиче материјалне стране ствари у државном газдовању. Међутим, господо, и ако он има одређена права и дате дужности, ипак по свему томе, кад се добро расмотри, види се, да те његове дужности да та његова права, јесу његове најсветлије дужности.

Његов рад при саставу буџета значи долазак у додир са свима члановима кабинета, министрима по свима ресорима. Њихове су тежње повећање буџета а тенденција Мин. финансије је: адаптирати расходе издашности прихода и њиховој могућности прикупљања. И зато Закон о државном рачуноводству предвиђа тај факт, ако би дошло до неспоразума, да онда у томе случају Кабинет има да реши тај неспоразум између Министра финансија и осталих ресорних министара.

Министар финансија има, такође, своју дужност, да, и приликом извршења буџета, пази, да буџетску равнотежу, постављену приликом подношења буџета, и оствари. Јер фактички имамо две равнотеже буџетске: једна је на хартији, у претпоставци, у предвиђању: хоће ли да се оствари буџетска равнотежа приликом подношења буџета, а друга је равнотежа фактична, приликом извршења буџета. И дужност је Министра финансија, да прати кретање прихода и да извршује расходе, и тада долазимо до параграфа 37 где се, говори о „отварању кредита“.

Буџетски расходи су одобрени кредити за поједине ресорне министре. Али ни један буџетски расход, ни један буџетски кредит није императиван, да се то мора потрошити. То су само овлашћења, да се до те суме може ићи, да се, у конкретном случају, евентуално, може угрошити. То је један план расхода, али никако и овлашћење, да се то утрошити мора. И због тога постоји питање о „отварању кредита“, где Министар финансија може отворити кредит, али га и не мора отворити ако није у могућности са обзиром на притоцај прихода, и то код оних расхода, који нису утврђени обвезом државном, законским нормама, који претстављају фактичну обвезу коју држава мора испунити. Између фактичне обвезе и расхода, који се не морају извршити, Министар финансија мора имати одрешене руке: може ли, и према приликама, отворити кредит од одобрених расхода у државном буџету.

Према томе отварање кредита велико је право Министра финансија, а у ствари је само његова дужност да реализира равнотежу између прихода и расхода, ако хоћете временски и на крају буџетске године. Ми, господо, знамо шта значи буџетска равнотежа; знамо, колико се труда улаже у то, да се та буџетска равнотежа одржи, јер се знају последице, које од нереди и хаоса у државним финансијама могу наступити. И зато је дужност Министра финансија, да стално прати приходе и расход, односно његово право на отварање или неотварање кредита.

Господо, г. Министар финансија дотакао се наредбодавног права, које је најважније у извршењу буџета и тако га детаљно објаснио, да ја не бих имао ништа више да кажем него да то само понављам. Ја то нећу да учиним него само констатујем да је наредбодавно право у овоме закону упростило ствар, поставило права и дужности наредбодавца, рачунополагача и благајника на своје место и да ће ствари у администрацији и рачунима по моме мишљењу боље ићи него што су до сада ишле.

Чине се често приговори да је остала превентивна контрола. То чини извештац мањине у своје извештају. Међутим, господо, месна контрола, та превентивна контрола она мора да се врши. Она мора да остане не само зато што то предвиђа За-

кон о главној контроли, који ми можемо мењати и то не би била никаква сметња, него то предвиђа и наш Устав, чији члан 106 каже, да Главна контрола има две функције: једна је судска, на крају да прегледа све рачуне, а друга: Главна контрола преко органа пази и мотри да се не врше вирмани, да се не прекораче предвиђени кредити, што значи да мора бити стално у контакту приликом извршења буџетских расхода.

И према томе о укидању месне контроле са те стране не би могло бити говора. Ја мислим, да месна контрола није једна тако велика сметња у брзом обављању посла, нарочито када се види како се њена функција појављује у овом закону. Она ће добро послужити и неће од тога бити неких нарочитих тешкоћа.

Код рачуноводне и благајничке службе добро је урађено што се није прешло на један систем књижења, двојног или простог књиговодства, него је остављено Министру финансија да према предузећима, према врсти послова одреди начин вођења књига. Оно што је најважније то је да се бележе све операције, да све имамо у својим књигама спроведено, да се то може јавности приказати. То ће боље бити приказано што ће се видети и ангажовање кредита и извршење самих расхода. Према томе видећемо у колико су ангажовани кредити који се морају извршити и у колико су расходи извршени.

Господо, велике је дебате било и око оних партија уговора и набавки и наравно да су дошле и примедбе од стране привредних корпорација, које суштствено ништа нису нарочито мењале од онога што је у закону предвиђано. На крају крајева другачије не може ни бити. Јавна служба, државна служба и државне набавке траже контролу и јавност, и не може се дозволити да се то врши на један други начин него објављивањем урби ет орби, те да се јави сваки понуђач који за то има интереса и да се нико из те утакмице не одстрани. Према томе оно што би било добро у приватном газдинству не може се применити у јавном газдинству. Приватан човек може са својим новцем, са својим имањем учинити шта хоће. Држава прикупља порезу и дације и о тим прикупљеним дацијама мора увек у свако доба најбрижљивије полагати рачуна. Када уочимо те битне основне разлике између јавних и државних функција, онда је јасно да се код набавки не може применити исти принцип као код приватног газдинства и узалудни су приговори како држава не газдује како треба, како не врши набавке како ваља и како то чине приватни. То је други систем. То је кућа где ја лично сам себи одговарам, а овде кроз цео један низ, кроз једну хијерархију чиновника има да се одговара и да се пружи контрола јавности и целокупноме свету.

Ја сам сматрао за потребно да ово неколико речи изговорим поводом овога закона и да завршим овако:

Има закона и рада у овој кући, који може импресионирати већину бирачкога тела, који може загрејати свет више, има ситних и безначајних ствари, о којима је многа дискусија вођена овде, која је загрејавала и створила тако запаљив ваздух у овој кући, и о којима ће можда остати једино тра-

га и доказа у стенографским белешкама, а ништа стварно неће остати као доказ за какав конструктиван рад. Међутим, ови закони финансијске природе, који се донесе, они остављају пунога трага за собом, и тако радећи, као што смо радили ово неколико дана, изгледа да се приближујемо потпуној унификацији и ударамо на тај начин темеље основном законодавству наше земље.

Сматрам за пријатну дужност да господину Министру финансија, који је ове и овакве многобројне законске пројекте поднео Народној скупштини, изразим благодарност што је Народној скупштини те пројекте поднео, да се је Финансијски одбор могао озбиљно њима позабавити и да је могао констатовати да су рађени врло темељно и пажљиво. У исто време морам констатовати да за ту похвалу коју ми упућујемо њему, можда се има благодарити тој срећној околности што је умео изабрати добре сараднике, који су му помогли те је дао ово добро дело, које не корисно послужити доброј администрацији и напретку наше земље. (Одобравање и пљескање).

Поштређседник др. Коста Поповић: Има реч г. Милош Драговић.

Милош Драговић: Господо посланици, ми, чланови финансијског одбора, који припадамо Југословенској народној странци, нисмо одвојили своје мишљење због тога што ми не признајемо један плус, што не признајемо добре стране које садржи овај закон, него смо сматрали да је доношењу закона о државном рачуноводству требало да претходи један низ административних мера за упрошћење наше гломазне државне администрације. Наша администрација, господо, већ је прешла у причу и у скаску. Она је толико трапава и спутана да и закон о државном рачуноводству, иако добар, неће моћи да да оне резултате који се од њега очекују.

Друге мане овог закону и приговори који му се могу учинити јесу те, да приликом лиферирација и државних набавака не води се довољно рачуна о домаћем капиталу и о домаћој радној снази. Нарочита му је мана у томе што одредбама овог закона о државном рачуноводству није ограничено и није тачно дефинисано под којим условима инострана предузећа могу да раде код нас на државним пословима. Ја мислим да један од осталих услова, као најглавнији при томе, треба да буде за ова предузећа тај, да она у првоме реду врше набавку сировина у нашој земљи, а уколико их увозе, које се код нас не могу набавити, да не могу бити ослобођена царина и осталих такса. Друго, тим предузећима треба да се постави услов да никако не могу доводити радну снагу из иностранства на штету наше домаће радне снаге.

Има још једна ситница, господо, на коју треба обратити пажњу, а та је да се приликом лиферирација и државних набавака мора поднети и уверење о плаћеној порези. То је тачно: држава мора подмиривати своје потребе и пореза се мора тачно плаћати, али има случајева нарочито код ситних набавака, а ми знамо да је наше занатство и трговина данас у врло тешком стању, и да тешко подносе државне намете, па зашто се не би могло предвидети учешће у набавкама и без уверења о

плаћеној порези но с тим да не може бити извршена исплата докле пореза не буде плаћена. (*Министар финансија др. Милорад Ђорђевић:* Тачно је тако!)

Господо, овде се предвиђа да се врше набавке од произвођача и њихових задруга. То је лепа новина али мене је страх од злоупотреба тог начина набављања нарочито за један сталеж који живи од тога посредништва, а то је трговачки ред који готово највише сноси државне терете а којима је тај посао извор за егзистенцију. Ако ова одредба остане на снази, значи да ће тај свет морати да закључа своје радње и да остави своје послове, пошто ће се те набавке пренети на задруге. Међутим и пословање баш тих задруга није увек у реду, нарочито ако над њиховим радом нема довољно контроле. Дошло се до тога да трговци дају своје жито задругама, да га задруге продају као своје.

Приговори, који су учињени месним контролама, потпуно су умесни зато што обично месне контроле и рачунска лица у њима нису експедитивни и коче многе послове. Зато, кажем, само због ових разлога, што нису предвиђене потребне реформе за упрошћење државне администрације, ја не могу да гласам за овај законски предлог. (Одобравање на левици).

Поштређседник др. Авдо Хасанбеговић: Завршен је претрес у начелу, прелазимо на гласање. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабамовић Јордан, Баљић Салих, Бенко Јосип, Борисављевић Страхина, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Вошњак Богумил др., Гавранчић Огон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Господнећи Франьо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Димитријевић Хаџи-Тодор, Довезенски Јован С., Додић Блександар Така, Дубоковић Јурај, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живковић Негосим др., Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић —Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Исаковић Миливоје Ђ., Исаковић Мита, Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јелић Милутин, Јеличић Божа С., Јовановић Александар, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Катић Милош, Клинци Антон, Кнежевић Стјепо др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Ковач Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крејчи Антон, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић

Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Станко, Максимовић Божидар, Маланчец Владо др., Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Велимир, Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Марковић Никола, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милошевић Младен П., Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мозер Ханс др., Мохорић Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Нинковић Трипко, Новаковић Тоде др., Њамцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Пахерник Фрањо, Перић Матеј др., Перић Миљивоје Ђ., Перић Нинко др., Петковић Милан, Петровић Марко, Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., Поповић Милан В., Поповић Светислав др., Прањак Недељко, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Пуцел Иван Ј., Радовић Милан, Радоњић Миљан, Рајић Тоша др., Савковић Илија, Санто Гавро др., Сарчевић Раденко, Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Сокић Милоје М., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Стајковић Никола, Станојевић Драгомир М., Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Стојадиновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Тешић Максим, Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трифуновић Љубиша, Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Узуновић Никола Т., Урошевић Мирко П., Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Физир Виктор, Фотирић Арса, Хајдињац Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., (претседава), Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Чорбић Бранко, Чохаџић Хазим, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шиљеговић Владимир, Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Отсушни: Анђелиновић Гргур Будислав др., Бањац Љубомир, Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Будишин Стеван, Буновић Милан, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Видовић Богдан др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић др., Главички Божидар, Грубер Фрањо др., Давидовић Витомир, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Ђокић Риста, Ђорђевић Владимир, Живановић Милан, Јеремић Живојин, Јован Андрија, Јовановић Јова, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Каћански Стеван, Кешелевић Никола др., Кнежевић Ловро, Кожул Марко др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лончар Иван, Лулић Петар, Лукић Живан др., Макар Дако, Максимовић Стјепан, Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Метикош Милан др., Милетић Вла-

дислав, Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Никић Никола др., Николијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Парабушки Ђорђе, Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Душан, Поповић Милан др., Прека Никола, Прекоршек Иван, Принцип Јово, Радивојевић Лазар Љ., Рађић Иван, Радовић Саво др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Спахић Владо, Спидлер Вјекослав, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Станић Андра, Станишић Владимир др., Станојевић Милутин, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Толић Игњат М. др., Торомановић Хасан, Тркуља Станко, Урек Иван, Хођера Светислав В., Ценкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Шереров Славко др., Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Пошпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 190 народних посланика и сви су гласали „за“. Према томе је овај законски прелог примљен у начелу.

Прелазимо на претрес у појединостима. Молим г. известиоца да изволи читати параграф по параграф.

Известилац Ото Гавриловић прочита § 1 по предлогу Одбора.

Пошпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прима ли Скупштина овако прочитани § 1? (Прима). Објављујем да је § 1 примљен.

За овим је Народна скупштина гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу, у смислу чл. 102 Устава и § 67 Закона о пословном реду у Народној скупштини, усвојила већином гласова све параграфе предлога закона о државном рачуноводству од § 2 до § 245 закључно по предлогу Одбора. —

Пошпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Овим је предлог закона о државном рачуноводству примљен у појединостима. Прелазимо сада на коначно гласање. Молим г. секретара, да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и ови су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ајић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шаћир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бенко Јосип, Борисављевић Страхинија, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Вошићак Богумил др., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Господетић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Димитријевић Хаци-Тодор, Довезенски Јован С., Додић Александар Така, Дубоковић Јурај, Ђурић Михаил, Елговице

Иво др., Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живковић Негосим др., Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Исаковић Миливоје Ђ. Исаковић Мита, Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јелић Милутин, Јеличић Божа С., Јовановић Александар, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Катић Милош, Клишч Антон, Кнежевић Стјепан др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крејчи Антон, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др., Куњашић Јоахим, Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Станко, Максимовић Божидар, Маланчећ Владо др., Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Велимир, Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Марковић Никола, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милошевић Младен П., Милутиновић Милинко Р., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мозер Ханс др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Федор др., Нинковић Тришко, Новаковић Тодор др., Остојић Ђуро др., Пахерник Фрањо, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петковић Милан, Петровић Марко, Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., Поповић Милан В., Поповић Светислав др., Прањак Недељко, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Раско, Пуцал Иван Ј., Радонић Милан, Радоњић Миљан, Рајић Тоша др., Савковић Илија, Санго Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Стајковић Никола, Станојевић Драгомир М., Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Стојадиновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Тешић Максим, Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трифуновић Љубиша, Трпковић Ставра К., Тирић Ђорђе, Тирић Стеван, Ђуковић Милан, Узуновић Никола Т., Урошевић Мирко Ил., Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Физир Виктор, Фотирић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., (претседава), Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Чорбић Бранко, Чохацић Хазим, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шиљековић Владимир, Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Отсушни : Анђелиновић Ђргур Будислав др., Бањац Љубомир, Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Будишин Стеван, Буновић Милан, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Видовић Богдан др., Вујић Димитрије В., Вукиће-

вић Богић др., Главички Божидар, Грубер Фрањо др., Давидовић Витомир, Добровић Милан С., Добровољач Милан Ј., Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Ђокић Ристо, Ђорђевић Владимир, Живановић Милан, Јеремић Живојин, Јован Андрија, Јовановић Јова, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михаило Р., Каћански Стеван, Кешељевић Никола др., Кнежевић Ловро, Кожуљ Марко др., Крафт Стеван др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Лазаревић Милован М., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лончар Иван, Лулић Петар, Лукић Живан др., Макар Дако, Максимовић Стјепан, Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Метикош Милан др., Милетић Владислав, Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлаћ Јован Т., Никић Никола др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Њамцул Ранко др., Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Парабушки Ђорђе, Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Душан, Поповић Милан др., Прека Никола, Прекоршек Иван, Принцип Јово, Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Радовић Саво др., Рако Јанко др., Рапе Ставе др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Сокић Милоје М., Спахић Владо, Спидлер Вјекослав, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Станић Андра Станишић Владимир др., Станојевић Милутин, Степанов Миливоје, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Толић Игњат М. др., Торомановић Хасан, Тркуља Станко, Урек Иван, Хођера Светислав В., Ценкић Јурај др., Церер Антон, Ципушевић Методије, Шећеров Славко др., Шурмин Ђуро др.

(После гласања).

Пошпиретседник др. Авдо Хасанбеговић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 187 народних посланика и сви су гласали „за“. Према томе је овај законски предлог примљен и коначно и биће на основу чл. 64 Устава упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо сада на трећу тачку дневног реда: претрес извештаја Финансијског одбора о предлогу закона о државном правобраниоштву. Има реч извештај г. Соколовић.

Извештај Никола Соколовић прочита извештај одборски, који гласи:

НАРОДНА СКУПШТИНА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ФИНАНСИЈСКИ ОДБОР

Бр. 1355

27 јуна 1934 год.

Београд

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Финансијски одбор Народне скупштине на својој седници од 27 јуна ов. године усвојио је упућени му предлог закона о државном правобраниоштву са следећим изменама и допунама:

У § 5 у последњем реду место речи „које одобрава Народно претставништво“ стављају се речи „који се одобравају законом“.

У § 11 после речи „био“ умеће се реч „територијално“.

У § 14 додају се два нова става која гласе:

„Ако Државни правобранилац ипак нађе да вођењу спора нема места, доставиће предмет са образложеним мишљењем Врховном Државном правобраниоцу на одлуку.“

Ако је вредност спора до 1.000.— динара одлуку о невођењу спора доноси сам Државни правобранилац.“

§ 16 мења се и гласи: „Досадашњи прописи појединих закона, по којима су поједина надлештва и установе могли водити спорове у име Државе, остају и даље на снази.“

У § 19 у другом реду после речи „Државе“ стављају се речи „до 1.000.— динара“, а речи „и то“ у истом реду бришу се. У четвртм реду после речи „суме“ умећу се речи „до 1.000.000.— динара“, а на крају првог става место тачке ставља се запета и додају речи „а за веће износе по одобрењу Министарског савета“.

У § 20 мења се други став и гласи: „Ако је вредност спора до 1.000.— динара Државни правобранилац може одустати од употребе правног сретства. У споровима до 30.000.— динара за неупотребу правног сретства потребно је одобрење Врховног државног правобраниоца. У споровима до 1.000.000 динара потребно је одобрење Министра финансија. а преко ове суме и сагласност Министарског савета.“

У § 25 место речи „правобраништва“ ставља се реч „правобраништа“.

У § 34 у трећем реду место речи „годину дана“ стављају се речи „две године“

§ 47 мења се и гласи: „Остало особље правобраништва мора испуњавати услове, који се за одговарајућа звања траже по закону о чиновницима.“

§ 48 брише се.

§ 49 постаје 48, § 50, постаје 49, § 51 50, § 52 51, § 53 52, § 54 53, § 55 54, и § 56 постаје 55.

Финансијском одбору част је умолити Народну скупштину да изволи усвојити горњи извештај.

За известиоца је одређен г. Никола Соколовић

За секретара,

Добра Јовичић, с.р.

Претседник

Финансијског одбора,

Др. Нинко Перић с.р.

Чланови:

С. Ђирић, с.р. Б. Кујунџић, с.р., Ловро Петовар, с.р., др. Виктор Ружић, с.р., др. Милослав Стојадиновић, с.р., Ото Гавриловић, с.р., Никола Соколовић, с.р., др. Тоде Новаковић, с.р., Божа Јеличић, с.р., Милан Добровић, с.р.

Поштрејседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. Министар финансија.

Министар финансија др. Милорад Ђорђевић: Господо народни посланици, срећна је околност да је баш после закона о државном рачуноводству дошао закон о државном правобраништву. Ова два закона нису једно исто. Не може се казати ни да се баш сасвим употпуњују, али ипак имају једну заједничку црту. За онај први закон који сте малочас

изгласали, казао сам да треба у крајњој линији да послужи као инструмент државне управе, за потпуну и рационалну заштиту материјалних државних интереса. Овај други закон, закон о државном правобраништву, треба да послужи за одбрану имовинских интереса државних у споровима које држава води. Савремени живот и у државној администрацији и у народној привреди стварају често услове за спорове, које држава мора да води. Било је потребно имати у томе организационом склопу закона добре и јасне прописе о ономе надлештву, које има за дужност да брани државу пред судовима.

Том задатку треба да одговори овај законски пројекат. Његова је прва карактеристика у томе да он изједначаје правобранилачку службу у целој држави. Она се је развијала, благодарећи историјским околностима, разнолико у разним правним подручјима у нашој земљи. Године 1918 затечено је неколико правних подручја и неколико разноликих органа, који су вршили правобранилачку службу. Покушаја је било за изједначењем тих органа, али ти покушаји нису изведени до краја. Ни по закону о организацији финансијске службе од 1928 године, ни по Закону о организацији финансијских управа од 1931 године, правобранилачка служба није добила онај статут, који јој је потребан за успешно обављање њених функција. Велики недостатак у тим покушајима изједначења организације несумњиво је био у томе, што та служба није била хијерархијски организована. Правобраниоци државни у местима, у којима су постојали, радили су сваки за себе, често и у најкрупнијим стварима, без инструкција једног вишег органа. Тај се недостатак отклања овим законским пројектом, којим се ствара врховно државно правобраништво у Београду, као надлежна инстанција за сва државна правобраништва, која се иначе заводе у седиштима свих апелационих судова. Успоставља се, дакле, једна веза између свих њих и ту ће везу одржавати Врховно државно правобраништво у Београду. Основна задата државног правобраништва је да заступа државу у свима споровима пред редовним судовима. У новом пројекту закона — и то је сигурно једна од његових најбољих страна — предвиђа се и друга једна врста службе коју правобраништво има да врши. Предвиђа се нарочита превентивна улога његова са циљем да се, у свима случајевима где је могуће, отклони да до спора уопште дође. Ми смо се при томе руководили идејом да држава треба колико год је више могуће да избегава да се парници са својим грађанима. И то смо практично спровели на тај начин, што се у овом законском предлогу предвиђа одредба, по којој је правобранилаштво надлежно и дужно да о свима пословима и уговорима, који премашају вредност од 100.000 динара, мора претходно, пре закључења посла, дати своје правно мишљење и упозорити на све оне одредбе, нејасно или можда непотпуно редиговане, које би доцније, у извршењу, могле бити извор спора и сукоба. Надам се да ће ова новина у многоме допринети да број спорова са државом буде што мањи.

Друга важна новина која је предвиђена у новом законском пројекту јесте: да се држава може парничити само пред редовним судовима. Користили

смо се искуством и изоставили смо ону могућност да се држава може спорити било пред изабраним било пред берзанским судом. Редовни судови дају најпотпунију гаранцију да ће се спорови решавати онако како треба и с погледом на интересе државе и с погледом на интересе приватних лица.

У закону смо предвидели још једну новину, управо обновили смо једну стару србијанску институцију, која је у пракси давала само добре резултате. То је стални правнички одбор. Он је постојао пре рата, постојао је у првим годинама после рата, па је 1928 године, из разлога, којима би мени било тешко наћи објашњење, укинут. Таква једна институција, међутим, преко је потребна. Она ће бити састављена од 9 еминентних правника који буду изабрани из редова судија редовних судова, професора правних факултета, адвоката, чланова судских управних судова. Задатак те институције сталног правничког одбора ће бити да у свима замршеним, компликованим правним питањима, о којима државна управа, о којима Влада и поједини Министри треба да се изјасне, даје своје мишљење. Не ради се ту само, господо, могу рећи, о комодитету министара, да буду покривени једним таквим ауторитативним мишљењем, као што је мишљење једног таквог скупа правника, него у првом реду о томе да ти замршени, компликовани правни случајеви, каквих у пракси има врло често, буду детаљно, брижљиво, исцрпно испитани од једног крупног форума.

Не бих имао више ништа рећи него, као и мало час, своје уверење да и овај закон претставља једну озбиљну и значајну тековину у нашем законодавству. У финансијској служби специјално, он ће значити много, значиће много исто тако у целокупној администрацији, којој се та правобранилачка служба има ставити на расположење како за вођење спорова код судова тако и за давање правних мишљења у свима случајевима: у којима ће ово мишљење бити потребно. Молим вас да и овај законски предлог изволите прихватити. (Бурно одобравање и узвици: Живео!)

Пошпрећседник др. Коста Поповић: Има реч известилац г. Никола Соколовић.

Известилац Никола Соколовић: Господо народни посланици! Мало час је Народна скупштина примила један закон кога је г. Министар финансија назвао једном великом тековином и од кога оправдано очекујемо велике користи на пољу упрошћења наше државне администрације, као и велике користи за све оне грађане који имају посла са државном касом. У тесној вези са законом о државном рачуноводству је и овај закон о државном правобраништву који је сада пред нама.

После извештаја, кога је дао г. Министар финансија, мени нека буде допуштено да се осврнем само на неке специјалне одредбе овог законског предлога, нарочито на оне које је Финансијски одбор изменио у пројекту Краљевске владе. Организација службе заштите приватно-правних интереса државе проведена је према овоме законском предлогу тако, да на подручју и у седишту сваког Апелационог суда постоји Државно правобраништво. Разлог за овакву организацију лежи у чињеници да државна правобраништва, заступајући материјално-

правне интересе државе, имају највише послова са судовима, па је сасвим природно и целисходно да организација њихова буде подешена према организацији судова. Таква организација углавном већ и постоји, а интерес службе тражи да она остане и даље.

Нарочито је то потребно с обзиром на то, да у подручјима неких апелационих судова постоје извесни партикуларистички закони који још нису једначени. Па и онда кад будемо имали потпуно унифицирано законодавство на свима подручјима, остаће потреба овакве организације и даље с обзиром на интерес континуитета у јудикатури, која ће се развијати и формирати на подручјима појединих Апелац. судова с обзиром на разлике у економско-привредном животу које постоје између појединих крајева наше земље. Стога ће бити потребно да та правобраништва и даље тамо остану пратећи јудикатуру и сарађујући с њоме на подручјима апелационих судова. Функција државних правобраништава је заступање државе као субјекта приватног права пред судовима и свима осталим властима, и давање правних мишљења свима државним властима кад оне то буду тражиле. У том погледу је нарочито важна једна превентивна одредба овога закона о којој је говорио г. Министар финансија о претходном одобравању уговора које склапа држава. Зна се из праксе да највећи број спорова уопште, а тако исто и спорова које води држава, излази из уговора. Да би се број тих спорова ограничио, унесена је одредба § 5, да све уговоре које држава закључује а чија вредност прелази 100.000 динара имају поједине државне власти достављати на претходно мишљење и примедбу Државном правобраништву.

У § 14 одређује пројекат следеће: „Ако се неспорним путем не могу заштитити државни интереси, Државно правобраништво је дужно повести спор“. Финансијски одбор је сматрао да треба променити овакву стилизацију овога параграфа. Да је овај параграф остао у овој стилизацији, Државно правобранилац би морао увек покретати спор без обзира на резултат како ће се тај спор свршити. Финансијски одбор је сматрао да у том погледу треба државном правобраниоцу дати могућност оцене, могућност оријентације и могућност да определи, да ли је за државу корисно да он такав спор води или да се можда спор ликвидира на други начин. Јер има случајева кад је и сам правобранилац уверен да ће парницу морати изгубити, или он зна и верује да ће парницу добити али неће имати могућности да ту пресуду реализује. По стилизацији закона каква је у § 14 пројекта, државни правобранилац, без обзира на све ове друге моменте, морао би да води спор, што би *in ultima linea* значило да он води спор не ради остварења неког интереса, него да води парницу само због парнице. И узевши то у обзир, Финансијски одбор је § 14 допунио тако да: „Ако Државно правобранилац ипак нађе да вођењу спора нема места доставиће предмет са образложеним мишљењем Врховном државном правобраништву на одлуку. Ако је вредност спора до 1.000 динара одлуку о невођењу спора доноси сам Државни правобранилац“. Истим мотивима се је руководио Финансијски одбор и код § 19 и код § 20. Парница се води у циљу остварења приватно-прав-

них интереса, и држава кад води парницу мора се руководити тим мотивима. Али за успешно вођење парнице потребан је извештај еластичитет, исто тако потребно је и поверење у онога коме се вођење парнице поверава. Заступник мора бити везан за интерес свога мандата али не сме бити сувише спутан крутим формалним прописима који сметају успешном вођењу парнице. А како и држава као парнична странка мора да води рачуна о процесуалној економији, требало је дати могућност правобраниоцу, да не мора водити парницу увек до краја, него да настоји да парницу заврши онако, како је то по даним могућностима најбоље и најкорисније.

Из тога разлога је § 19 измењен тако, да државни правобранилац може признати чињенично стање и може се равнати у име државе, ако је предмет спора до 1000 динара. Ако вредност спора прелази 1000 динара и долази до 30.000 динара, може се равнати по одобрењу врховног државног правобраниоца, преко ове суме 1 милион динара по одобрењу Министра финансија, а за веће износе по одобрењу Министарског савета.

Исто тако и код улагања правних лекова, правних средстава, проведена је ова градација. Зато је у § 20 дато овлашћење, да по истим овим сумама: 1.000 динара — 30.000 динара — 1.000.000 и преко 1 милион динара, државни правобранилац, односно виши државни правобранилац, односно Министар финансија, односно Министарски савет могу правобраниоца овластити да се не користи правним средствима, ако сматра, да од тога правног средства неће бити никакве користи.

§ 25, о коме је говорио г. Министар финансија, одређује, пред којим судом се може водити са државом спор. Код пословног света била је заведена пракса, да се за случај спора око уговора иде код надлежних изабраних, берзанских итд. судова, дакле инстанција ван редовних државних судова. Било је за то свакако и свога разлога. Редовни државни судови били су — као што знамо — преоптерећени пословима због недовољног броја особља, и поред тога, поред наших застарелих процесуалних закона, догађало се, да се спорови вуку годинама и годинама. Пословни људи траже брзо свршавање, па су због тога и у пословању са државом врло често прибегавали обраничним судовима. Али обранични судови не суде строго по слову закона, они се руководе трговачким обичајима, берзанским узансама итд.

Данас више нема потребе за оваковим изванредним пресуђивањем спорова, јер данас наши судови располажу са довољним бројем судија. Ми данас имамо нов, модеран, савремен грађански парнични поступак, и према томе отпада потреба, да се држава у спору подвргава неком форуму ван државних редовних судова.

У § 28 и § 29 је прописан начин, како ће имати да поступи поверилац, коме је досуђено пресудом потраживање против државе. Тим одредбама створене су гаранције, да поверилац дође до свога права које је судом признато, али у исто време предвиђене су и мере, да се код извршавања таквих пресуда не нарушава углед државе као парничне стране.

Има једна социјална одредба у § 30, ако је држави досуђена новчана тражбина, а због сиромаштва дужника не би се могла наплатити, може државни правобранилац одустати од тражења наплате. За износ преко 1.000 динара мора дати одобрење врховни државни правобранилац. Ова је уставна потребна и ради тога, да се не би бескорисно вршиле егзекуције тамо, где је очигледно да се до наплате не може доћи.

Заступање државних интереса, па и материјално-правних, не само да је важан, него је то и један одговоран посао, једна истакнута служба. Због тога и органи који врше оваква овлашћења у име државе треба да буду на достојној висини а њихови функционери треба да имају и одговарајући положај. Како се за њих тражи нарочита спрема и траже нарочите квалификације судијске или адвокатске — то и правобраниоци треба да имају положај који одговара тим њиховим високим квалификацијама. То је постигнуто овим законом. Према одредби §§ 44 и 45 врховни државни правобранилац поред општих услова из закона о чиновницима мора испуњавати и услове који се траже за судију касационог суда, а заменик врховног државног правобраниоца и државни правобраниоци морају испуњавати услове који се траже за судије апелационих судова. Остало особље мора испуњавати услове који се траже по закону о државним чиновницима.

Према овако проведеној организацији, а с обзиром на службу и особље, које ће те послове извршавати, можемо оправдано очекивати, да ће овако уређено државно правобраниоштво дати у своје раду оне резултате, који ће у првом реду задовољити материјалне и моралне интересе државе, а истовремено подићи и углед саме институције, а тиме допринети и подизању општег нивоа наше државне администрације.

Господо, овим законом повећава се број оних нових, савремених и модерних закона, који стварају ону велику зграду, која ће, ако Бог да, у најскоријем времену бити довршена и која ће сачињавати унификацију целокупног нашег законодавства, па пошто и овај закон и по својој садржини и по својој форми сачињава један нов напредак нашег савременог законодавства, ја вас молим, да изволите дати своје одобрење и да га изволите примити. (Пљескање).

Пошћрешседник др. Коста Поповић: Завршен је претрес у начелу. Приступамо сада гласању. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинца, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гаври-

ловић Ото, Гајшек Карло, Главички Божидар, Господнећи Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грјић Васиљ, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Ђокић Риста, Живанчевић Михаило, Живановић Исидор, Живојновић Душан М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Илић Срђа Милан др., Исаковић Миљивоје Ђ., Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Живојине, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јевтић Радован, Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Клинци Антон, Кнежевић Стјепан др., Ковач Анте Ђ., Ковачевић Драгутин-Карло, Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон; Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Малањец Влада др., Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Миленко др., Матица Павао, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милутиновић Миљинко Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Нинковић Тријко, Новаковић Тоде др., Њамцул Ранко др., Палечек Иван др., Парабућки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патрновић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миљивоје Ђ., Перић Нинко др., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Коста др., (претседава) Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Принцип Јово, Пустослемшек Расто, Пуцељ Иван Ј., Радовић Саво др., Радонић Милан, Радоњић Миљан, Савић Аранђел П., Санто Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спидлер Вјекослав, Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Степановић Милан Р., Стајић Милан др., Стојадиновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Узуновић Никола, Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Цемовић Филип, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковаћ Тихомир, Шега Фердо, Шиљековић Владимир, Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Отсутни: Аксентијевић Александар, Анђелиновић Будисав Гргуор др., Бараћ Бранко др., Батанић Јозо, Бачић Стјепан др., Бенко Јосип, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Вукићевић Богић др., Грубер Фрањо др., Даниловић Живко, Димитријевић Хаџи-Тодор, Додић Александар-Така, Дошен Мирко

др., Драговић Милош П., Дубоковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Исаковић Мига, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кајмаковић Омер, Кешељевић Никола др., Кнежевић Ловро, Кожул Марко др., Крстановић Рисго, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Куњашић Јоаким, Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Марковић Велимир, Марковић Милорад П., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Метикош Милан др., Милетић Владислав, Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Никић Никола др., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Остојић Ђуро др., Павлич Алојзиј, Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петровић Марко, Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Добравоје Гер. др., Поповић Јефгимије, Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме др., Радивојевић Лазар Ђ., Радић Иван, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Савковић Илијз, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спахић Владо, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Станић Андра, Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степановић Миљивоје, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Толаловић Милан, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра, Туковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хојера Светислав В., Христић Бора, Ценкић Јурај др., Ципушић Методије, Чохаџић Хазим, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Пошћрешседник др. Коста Поповић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 186 народних посланика и сву су гласали „за“. Према томе је овај законски предлог примљен у начелу.

Прелазимо сада на претрес у појединостима Молим г. известноца да изволи читати параграф по параграф.

Извештач Никола Соколовић прочита § 1 по предлогу Одбора.

Пошћрешседник др. Коста Поповић: Примили Народна скупштина овако прочитани § 1? (Прима.) Објављујем да је § 1 примљен. Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу у смислу чл. 102 Устава и § 67 Закона о пословном релу у Народној скупштини, усвојила и све остале параграфе предлога закона о државном правобраништву од § 2 до § 51 закључно по предлогу Одбора. —

Пошћрешседник др. Коста Поповић: Народна скупштина примила је овај законски предлог и у појединостима. Прелазимо сада на коначно гласање у целини. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабамовић Јордан, Баљић Салих, Бањац Љубомир, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинја, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буквић Адександар, Буновић Милан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ого, Гајшек Карло, Главички Божидар, Господнегић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Ђокић Риста, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живоновић Душан М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић Ивковић Мирко др., Илић Срђа Милан др., Исаковић Милвоје Ђ., Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јевтић Радван Јеличић Вожа Ц, Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Клинци Анто, Кнежевић Стјепан др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др. Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Божидар, Маланец Владо др., Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Миленко др., Матица Павао, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милутиновић Миливоје Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Нинковић Трипко, Новаковић Тоде др., Њамцул Ранко др., Палечек Иван др., Парабућски Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патриговић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петровић Милан, Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Коста др. (претседава), Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Принцип Јово, Пустослѐмшек Раство, Пуцељ Иван Ј., Радовић Саво др., Радонић Милан, Радоњић Миљан, Савић Аранђел П., Санто Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спидлер Вјекослав, Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Стојадновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко,

Стрезовић Крст, Тадић Глигорије др., Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Тирић Ђорђе, Тирић Стеван, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фогирић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Цемовић Филип, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шилеговић Владимир, Шифтар Стеван, Шпајдар Фрањо.

Отсушни: Аксентијевић Александар, Анђелиновић Будислав Гргур др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Бенко Јосип, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Вукићевић Богић др., Грубер Фрањо др., Даниловић Живко, Димитријевић Хаџи-Тодор, Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дубоковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Исаковић Мита, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадич Хусеин, Кајмаковић Омер, Кешељевић Никола др., Кнежевић Ловро, Кожул Марко др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Куњашић Јоаким, Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Максимовић Стјепан, Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Марковић Велимир, Марковић Милорад П., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Метикош Милан др., Милетић Владислав, Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Никић Никола др., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Остојић Ђуро др., Павлич Алојзиј, Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петровић Марко, Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Добровоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме др., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Савковић Илија, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спахић Владо, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Станић Андра, Станојевић Милутин, Степановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степановић Миливоје, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хојера Светислав В., Христић Бора, Ценкић Јурај др., Ципушевић Методије, Чохаџић Хазим, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шуменковић Илија др., Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Пошћредседник др. Коста Поповић: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свемт 184 народних посланика а сви су гласали „за“.

Према томе је законски предлог о државном правобраништву усвојен и коначно у целини и биће на основи чл. 64 Устава упућен Сенату на даљи рад. (Пљескање).

Прелазимо сада на 4 тачку дневног реда. Међутим, пошто су се господа споразумела са Краљевском Владом, да се конвенције, које су стављене на дневни ред као тачка 4 и 6, а које чине једну целину са конвенцијама које ће такође доћи пред Скупштину и Краљевска Влада ће их као једну целину све поднети на решавање, скину са дневног реда, то нема потребе да се оне преко реда решавају из разлога што су већ и ступиле на снагу. Прима ли Народна скупштина овај предлог? (Прима). Објављујем да је Народна скупштина скинула са данашњег дневног реда 4 и 6 тачку.

Прелазимо сада на 5 тачку дневног реда: Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о конвенцији о ликвидацији пореза и да би се избегло двоструко опорезивање за време од 3 новембра 1918 до 31 децембра 1922 г. у смислу чл. 43 општих споразума о извршењу Рамалског уговора са завршним протоколом, закљученој и потписаној у Риму, 26 априла 1924 г., између Краљевине Југославије и Краљевине Италије.

Реч има извештач г. Стеван Ђирић,

Стеван Ђирић. Господо народни посланици, овој Народној скупштини је суђено да решава извесне велике проблеме које доноси време, у које она засадава, али, међутим, ми смо морали поред тих проблема, које доноси ово време, да решавамо и неке велике проблеме, која су досадашња Народна претставништва пропустила да реше. Поред тих великих проблема, има и малих заостатака.

Господо, ова међународна конвенција са Краљевином Италијом о ликвидацији пореза и о томе да би се избегло двоструко опорезивање у оним крајевима који су били од стране Краљевине Италије окупирани, и то је један тако мали заостатак, и ми морамо данас да га ликвидирамо. Ствар је проста, господо. Ради се о оној познатој теми, која је данас у свима појединостима државне управе, као што видите па чак и у спољашњој грани наших послова на дневном реду, а то је заостатак пореза. На име по § 39 Сен-Жерменског уговора, сва она потраживања на заосталим порезима, која је у тренутку слома Аустро-угарска монархија имала да потражује од војних бивших поданика, по том параграфу 39 Сен-Жерменског уговора, прешла су та потраживања Краљевини Италији, јер, као што знате, у то доба Краљевина Италија је те делове наше Далмације била окупирала. Она је имала права да убере те пореске заостатке. И наравно за оне три године док су ти крајеви били под окупацијом, до краја децембра 1922 године, имала је право да убере своју порезу и таксе. Када су ти крајеви дефитивно, као што је правда захтевала и наш национални интерес, припали нашој Краљевини, и само се по себи разуму, да је старо питање поново дошло на дневни ред: шта ће бити са заостатцима порезе не само оне које није аустријска управа у своје време убрала, него и за време три године окупације, које није убрала ни сама Краљевина Италија. Ето, конвенција решава то питање. Склопљена је још 1924 године, таман пре 10 година, а после 10 година долази да је ми решавамо. Питање је решено на тај начин, да ш отприлике утврђена свота од три милиона динара, што би Италија имала право да потражује на основу ненаплаћених и неубраних пореза.

Међутим, наша влада није убрала више од 350.000 динара, и споразумели се и Краљевина Италија и наша влада у томе, да на онај неплаћени порез метну крст, а да 350.000 динара предамо Краљевини Италији, пошто је то у њено име убрано.

Други део ове конвенције говори о томе, како би се избегло, да не буду два пут опорезоване оне личности, које су у то време имале делокруг свога рада, било трговачки, индустријски и т. д. и у нашој Краљевини и у Краљевини Италији. И ту су нађени извесни начини, да се те личности, које су биле трговачки и индустријски заинтересоване на обема територијама, поштеде од тога, да два пута плаћају порез на један исти трговачки и индустријски рад, па је утврђено, да плаћају порез на ономе месту, где им је пребивалиште, а у томе случају, ако имају права предузета на другим територијама да сарађују, буду опорезивана и тамо.

Ово је један заостатак из пређашњег времена, који ова Народна скупштина има да ликвидира. Питање није ни од какве велике важности, ради се само о томе, да доведемо све послове у ред да не остане никаквих заостатака после нас, другим речима тиче се само наше експедитивности. Ја вас молим поред великих проблема, која имамо сами да решимо и које нам време набацује, да ту експедитивност покажемо и овом приликом, па да и велике и мале проблеме из прошлости ликвидирамо тако, да се они више не појављују. Према томе, молим вас да ову конвенцију изволите примити. (Пљескање).

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто се нико није јавио за реч у начелној дискусији о предлогу овога закона, то прелазимо на гласање у начелу. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Алексић Коста, Алитовић Шафир, Антовијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабаковић Јордан, Бајић Салих, Бањац Љубомир, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинца, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Будинић Стеван, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Виловић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Гавранчић Огон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Главички Божић, Господетић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровић Милан С., Добровљац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Ђокић Риста, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојновић Душан М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић Ивковић Мирко др., Илић Срђа Милан др., Исаковић Миливоје Ђ., Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јевтић Радован, Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Каламатигевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Клинич Антон, Кнежевић Стјепан др.,

Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др., (претседава), Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Стјепан, Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Миленко др., Матица Павао, Матић Ђока П., Мацековић Матија, Мачић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милутиновић Милико Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мохорич Иван, Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Нинковић Трипоко, Новаковић Тоде др., Њамцул Ранко др., Палечек Иван др., Парабућски Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патриогић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миливоје Ђ., Перић Нинко др., Петровић Милан, Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Коста др., Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Принцип Јово, Пустослесшек Расто, Пуцељ Иван Ј., Радовић Саво др., Радонић Милан, Радоњић Миљан, Савић Аранђел П., Санто Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селмановић Алија, Смиљанић Тома др., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спиндлер Вјекослав, Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Стојадновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фогирић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Цемовић Филип, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шиљековић Владимир, Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо.

Општини: Аксентијевић Александар, Анђелиновић Будислав Гргур др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Бенко Јосип, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Вукићевић Богић др., Грубер Фрањо др., Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Димитријевић Хаци-Тодор, Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дубоковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Исаковић Мита, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јозановић Александар, Јовановић Јова, Кадић Хусеин, Кајмаковић Омер, Кешељевић Никола др., Кнежевић Лотро, Кожул Марко др., Којић Драгутин др., Крсаговић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зараје, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Куњашић Јоаким, Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Максимовић Божидар, Маланец Владо др., Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Марковић Велимир, Марковић Милорад П., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф.,

Метикош Милан др., Милетић Владислав, Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Никић Никола др., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Остојић Ђуро др., Павлич Алојзиј, Паранос Шпиро Ф., Перко Драгутин В., Петровић Марко, Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Милан В., Поповић Милан др., Прањак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме др., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Савковић Илија, Симић Милорад, Сокић Милоје М., Спахић Владо, Сршкић Милан др., Стајић Јосип, Ставић Андра, Станојевић Милутин, Стевановић Живојин др., Стевановић Милан, Степановић Миливоје, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хођера Светислав Б., Христић Бора, Ценкић Јурај др., Ципушевић Методије, Чохаџић Хазим, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шуменковић Илија др., Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Претседник др. Коста Кумануди: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 181 народних посланика и сви су гласали „за“. Према томе је овај законски предлог примљен у начелу једногласно.

Прелазимо на претрес у појединостима. Молим г. известиоца да изволи читати параграф по параграф.

Известилац Стеван Ђирић прочита § 1.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 1? (Прима). Објављујем да је § 1 једногласно примљен. Изволите чути § 2.

Известилац Стеван Ђирић прочита § 2.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина овако прочитани § 2? (Прима). Објављујем да је § 2 једногласно примљен.

Тиме је овај законски предлог примљен у појединостима. Прелазимо на коначно гласање у целини. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прзива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Ангуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабаковић Јордан, Баљић Салих, Бањац Љубомир, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинца, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша др., Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Гавранчић Отон др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гајшек Карло, Главички Божидар, Господнегић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др.,

Грбић Емилијан, Грђић Васил, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Дервишић Ђулага, Димитријевић Мита, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дрљача Бранко, Дрмљ Аљојзиј, Ђокић Риста, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живојновић Душан М., Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Иванчевић Душан, Ивандекић Ивковић Мирко др., Илић Срђа Милан др., Исаковић Миљивоје Ђ., Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутић Ал., Јевтић Михаило Р., Јевтић Радован, Јеличић Божа Ц, Јеремић Живојин, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Каламатијевић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Клинич Антон, Кнежевић Стјепан др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутић Карло, Комин Албин, Костић Драгутић др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др. (претседава) Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Стјепан, Маланец Владо др., Марјан Ђуро, Маркић Фрањо, Марковић Миленко, др. Матица Павлао, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Михаиловић Сватислав др., Мохорич Иван, Мрваље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никковић Трипко, Новаковић Тоде др., Њамцул Ранко др., Палечек Иван др., Парабушки Ђорђе, Пахерник Фрањо, Патригић Љуба, Перић Матеј др., Перић Миљивоје Ђ., Перић Нинко др., Петровић Милан, Петовар Ловро, Петрак Никола, Петричић Живко др., Пешић Милутић, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Коста др., Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Пришцић Јово, Пустослешмек Раство, Пуцељ Иван Ј., Радовић Сава др., Радоњић Милан, Радоњић Миљан, Савић Аранђел П., Санто Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Сокић Милоје М., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спиндлер Вјекослав, Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Стојадиновић Милосзав др., Стојковић Милан Ђ др. Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Тонић Тодор Р., Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Фоторић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Цемовић Филип, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шиљеговић Владимир, Шифтар Стеван, Швајдар Фрањо.

Ошсушни: Аксентијевић Александар, Анђелиновић Будислав Гргур др., Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Бенко Јосип, Ваљавец Стјепан, Видаковић Витомир, Вукићевић Богић др., Грубер Фрањо др., Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Димитријевић Хаџи Тодор, Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Ду-

боковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Ђурић Михаил, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живковић Негосим др., Захарић Чедомир, Иванишевић Петар, Исаковић Мита, Јелић Милутић, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Кадич Хусеин Кајмаковић Омер, Кешелевић Никола др., Кнежевић Ловро. Кожул Марко др., Којић Драгутић др., Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Крстић Милутић, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Куњашић Јоаким, Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Луић Петар, Максимовић Божић, Маринковић Војислав др., Марјанац Симо, Марковић Велимир, Марковић Милорад П., Марковић Никола, Маторовић Анте Ф., Метикош Милан др., Милетић Владислав, Милошевић Младен П., Милутиновић Милорад Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р. Никић Никола др., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д. Николић Бранко др., Нуић Петар др., Остојић Ђуро др., Павлич Алојзиј, Паранос Шпиро Ф. Перко Драгутић В., Петровић Марко, Пиштелић Славко А. др., Поповић Димитрије Он., Поповић Добровоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Милан В., Поповић Милан др., Праљак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме др., Радивојевић Лазар Љ. Радић Иван, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Сава В., Савковић Илија, Спахић Владо, Сршкић Милан др., Стажић Јосип, Станић Андра, Станојевић Милутић, Стевановић Живојин Ар., Степановић Милан, Степановић Миљивоје, Стефановић Игњат, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра, Ђуковић Милан, Урошевић Мирко Ил., Физир Виктор, Хођера Светислав В., Христић Бора, Ценкић Јурај др., Ципушевић Методије, Чохаџић Хазим, Шелмић Драгић Н., Шећеров Славко др., Шуменковић Илија др., Шурмин Ђуро др.,

(После гласања)

Претседник др. Коста Кумануди: Господо, изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 188 народних посланика и сви су гласали „за“. Према томе је овај згковски предлог примљен и коначно у целини једногласно и биће на основу чл. 64 Устава упућен Сенату на даљи рад. (Плескање).

Прелазимо на тачку 7 дневног реда: претрес извештаја имунитетног Одбора о издавању суду народних посланика. Има реч извештај Одбора г. Филип Цемовић.

Извештај Филип Цемовић прочита извештај имунитетног Одбора који гласи:

НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ИМУНИТЕТНИ ОДБОР

Бр. 227

3 јула 1934 год.

у Београду:

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Имунитетни одбор на III својој седници одржаној 3 јула 1934 год. расмотрио је све предмете

по тражењу одобрења за продужење кривичног поступка противу г. г. народних посланика и цело оптужни материјал, па му је част предложити Народној скупштини следеће:

I

Да се не одобри продужење кривичног поступка по предметима:

Милана Божића бр. 79 за дело из § 302 к. з. по тужби Николе Беланчића;

Хусеина Кадића бр. 80 за дело из § 104 к. з. по тужби Хашима Бадљевића;

Ристе Ђокића бр. 81 за дело из § 139 к. з. по тужби Фрање Орешковића; бр. 189 за дело из § 301 к. з. по тужби Владе Ђурића и бр. 190 за дело из § 302 к. з. по тужби Милице Станковић;

др. Лавослава Ханжека бр. 82 за дело из § 380 к. з. по тужби Бертиновац Роже из Лојнице;

др. Драгутина Костића бр. 83 за дело из § 139 и 302 к. з. по тужби Банда Жувела; и бр. 211 за дело из чл. 4 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави по тужби Дирекције Држ. Железница у Београду;

Милутина Пешића бр. 84 за дело из § 302 к. з. по тужби Привилегованог друштва за извоз;

Милутина Крстића бр. 85 за дело § 302 к. з. по тужби Крсте Павичевића и бр. 218 за дело из §§ 297 и 302 к. з. по тужби Душана Томића;

Николе Стајковића бр. 86 за дело из § 302 к. з. по тужби Прив. Друштва за извоз и бр. 216 за дело из § 297 од II к. з. по тужби Стевана Рајковића;

Др. Фрање Грубера и другова бр. 88 за дело из чл. 52 и 66 Закона о штампи по тужби Драг. Бубиња из Загреба;

Др. Фрање Грубера бр. 170 за дело из § 297 к. з. по тужби Леона Готлиба;

Витомира Видаковића бр. 91 за дела из §§ 297 и 301 к. з., по тужби Андреје Бурмаза;

Станка Лончара бр. 92 за дело из § 314 к. з. по тужби Вјекослава Тушака;

Фрање Маркића бр. 93 за дела из §§ 297 и 301 к. з. по тужби Вељка Гргуровића;

Др. Милана Поповића бр. 96 за дела из §§ 301 и 302 к. з. по тужби Ивана Микана;

Методија Ципушевића бр. 99 за дела из §§ 297 и 247 к. з. по тужби М. Фридмана и В. Поповића и бр. 177 за дело из § 15 Закона о шумама у вези §§ 14 и 314 к. з. по тужби Среског начелника из Неготина на Вардару;

Др. Равка Њамцула бр. 100 за дело из § 301 к. з. по тужби Славка Николића; бр. 101 за дело из § 297 к. з. по тужби Милутина Ранковића и бр. 172 за дело против части по тужби Жике Шалиначког;

Бранка Бараћа бр. 102 за дело из § 301 к. з. по тужби др. Раде Прибићевића; бр. 120 за дела из §§ 129 и 165 к. з. по тужби Танасија Драгељевића; бр. 135 за дела из §§ 139 и 301 к. з. по тужби Стојше Крбавца; бр. 136 за дела из §§ 297 и 301 к. з. по тужби др. Раде Прибићевића; бр. 140 за дело из § 301 к. з. по тужби Раде Прибићевића бр. 155 за дела из §§ 71, 72, 73, 82 и 86 Закона о Избору народних посланика по тужби Танасија Пантелића

и бр. 197 за дело из § 297 к. з. по тужби Стојше Крбавца;

Душана Живојиновића бр. 103 за дело из § 133 к. з. по тужби Михаила П. Крстића и другова; Петра Лулића бр. 104 за дело из § 302 к. з. по тужби Мије Ненадовића;

Др. Тоше Рајића бр. 126 за дело из § 181 к. з. по тужби Абрахама Кауфман и бр. 164 за дело из § 301 к. з. по тужби Хрватско-славонске банке а.д.;

Велимира Марковића бр. 127 за дело из § 181 к. з. по тужби Душана Јовановића;

Др. Милана Срђе Илића бр. 128 за дела из §§ 139 и 301 к. з. по тужби Владимира Карлеуша;

Др. Глигорија Тедића бр. 137 за дело из чл. 2 Закона о заштити земљорадника по тражењу Среског суда у Костајници; бр. 203 за дело из § 302 к. з. по тужби Српске штедионице у Костајници и бр. 203 за дело из § 302 к. з. по тужби Жандармеријске станице у Суњи;

Драгутина Бугарског бр. 138 за дело из § 302 к. з. по тужби Тихомира Арсеновића;

Бранка Аврамовића бр. 139 за дело из § 302 к. з. по тужби Главног Савеза Српских Земљорадничких Задруга и бр. 219 за дело из § 302 по тужби Главног Савеза Српских Земљорадничких Задруга;

Др. Стјепана Бачића бр. 141 за дело из § 297 к. з. по тужби др. Авелина Страхуљака;

Михаила Ђурића бр. 142 за дела из §§ 297 од II и 301 к. з. по тужби Светомира Чубраковића; Милинка Милутиновића бр. 143 за дело из § 297 к. з. по тужби Саве Ивковића;

Ивана Лончара бр. 152 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Викт. Закрајшека;

Стјепана Шифтара бр. 153 за дело из § 301 к. з. по тужби Станка Царевића;

Др. Федора Никића бр. 154 за дело из чл. 33 Закона о штампи по тужби Ленци Шпилера;

Др. Анте Кунтарића бр. 156 за дело из § 204 од II к. з. по тужби Жандармеријске станице у Јасеници; бр. 220 за дела из §§ 297 и 301 к. з. по тужби Филипа Кнеза и другова и бр. 225 за дело против сигурности саобраћаја по тужби Жандармеријске станице у Јасеници;

Омера Кајмаковића бр. 161 за дела из §§ 297 и 299 к. з. по тужби Вехбије Смаилкадића и бр. 169 за дело из § 181 к. з. по тужби Јана Данка;

Емилијана Грбића бр. 162 за дела из §§ 298 и 301 к. з. по тужби др. Петра Јовића;

Алојзија Павлича бр. 163 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби др. Фр. Роша и бр. 171 за дело из § 302 к. з. по тужби Жандармеријске станице у Трбовљу;

Аравђела Никодијевића бр. 165 за дело из § 297 к. з. по тужби Милана Ивавића;

Стјепана Ваљавца бр. 166 за дела из §§ 297 и 299 к. з. по тужби Пава Матице и бр. 167 за дела из §§ 301 и 302 к. з. по тужби др. Лавослава Ханжека;

Димитрија Он. Поповића бр. 173 за дела из §§ 139 и 302 к. з. по тужби др. Радуна Велашевића;

Арсе Фотирића бр. 174 за дело из § 302 к. з. по тужби Мартина Купца;

Хаџи Тодора Димитријевића бр. 175 за дела из §§ 297 и 301 к. з. по тужби Тодора Димитријевића; бр. 191 за дело из § 297 к. з. по тужби Ђорђа Ђорђевића и бр. 221 за дело из § 318 к. з. по тужби Произвођача дувана у Враџи;

Бождара Главичког бр. 176 за дело из § 248 к. з. по тужби Општине Параћинске; бр. 178 за дело из § 181 к. з. по тужби Стевана Дикића; бр. 179 за дело из § 181 к. з. по тужби Николе Милојевића; бр. 180 за дело из § 181 к. з. по тужби Светислава Милојевића; бр. 181 за дело из § 181 к. з. по тужби Добривоја Милићевића; бр. 182 за дело из § 181 к. з. по тужби Бранка Радојевића; бр. 183 за дело из § 181 к. з. по тужби Василија Милојевића и бр. 207 за дела из §§ 167 и 297 к. з. по тужби Милана Казанџића;

Јосипа Стажића бр. 184 за дело из § 302 к. з. по тужби Матије Глушића, бр. 185 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Јосипа Матагића, бр. 202 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Милана Бабића и бр. 209 за дело из § 297 к. з. и чл. 52 Закона о штампи по тужби М. Гавриловића;

Ивана Радића бр. 97 за дело из § 302 к. з. по тужби Јове Раденковића; и бр. 186 за дела из §§ 141, 301 и 302 к. з. по тужби Армана Миланића;

Владе Спахића бр. 188 за дело из § 301 к. з. по тужби Обрада Гушића;

Димитрија Вујића бр. 200 за дела из §§ 247, 297, 181 од I и 318 к. з. по тужби Савете Орловић;

Бранка Чорбића бр. 201 за дело из § 297 к. з. по тужби Ђорђа Томића и бр. 223 за дело из § 397 од II к. з. по тужби Ђорђа Тошића;

Михаила Крстића бр. 213 за дело из § 181 од II к. з. по тужби Војислава Милосављевића;

Др. Милована Грбе бр. 214 за дела из чл. 52, 54 и 60 Закона о штампи по тужби др. Јована Грубића; бр. 215 за дела из чл. 52 и 60 Закона о штампи по тужби Станка Опарнице и бр. 224 за дело из § 301 од III к. з. по тужби Милована Дејановића.

II

Да се одобри продужење кривичног поступка по предметима:

Др. Николе Кешељевића бр. 148 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Миливоја Шербића; бр. 149 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Сармафиље Радунов; бр. 150 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби Арсенија Милашиновића; бр. 151 за дело из чл. 52 Закона о штампи по тужби др. Милутина Тичака и бр. 168 за дело из чл. 54 Закона о штампи по тужби Драгутина Мајцана;

Милорада Марковића бр. 195 за дело из § 302 к. з. по тужби др. Драг. Росића, судије;

Војислава Теодоровића бр. 196 за дело из §

366 к. з. по тужби Пореске управе у Алибунару; Милорада Симића бр. 205 по предмету кривичног суда у Шапцу;

Јована Митровића бр. 206 за дело из § 397 к. з. по тужби Инвалидског суда Шумадијске Дивизијске области;

Др. Ивана Мозера бр. 210 за дела из §§ 369 и 371 к. з. по тужби Мате Милошевића;

Владимира Ђорђевића бр. 222 за дело из § 369 к. з. по тужби Томе Гинића.

Одбору је част доставити Народној скупштини овај извештај, с молбом да га изволи у свему усвојити.

За известиоце одређени су г. г. др. Мирко Ивковић-Ивандекић и Филип Цемовић.

Секретар,
Ф. Цемовић с. р.

Претседник
Имунитетног одбора,
Др. Милан Секулић с. р.

Чланови:

Мих. М. Живанчевић с. р., Др. Мирко Ивандекић с. р., Јордан Бабамовић с. р., Душан Антонијевић с. р., Милинко Милутиновић с. р., др. Саво Радовић с. р., Др. Степо Књежевић с. р.

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто се нико не јавља за реч, прелазимо на гласање. По § 93 Закона о пословном реду у Народној скупштини, пошто се овај извештај дели на два дела, гласаћемо најпре о првом делу извештаја који се односи на ону господу посланике за које Имунитетни одбор предлаже да се не одобри продужење кривичнога поступка и истрага према њима.

Господа посланици, који су за усвајање овог првог дела извештаја Имунитетнога одбора, изволеће седети, а који су противни устаће. (Сви седе) Према томе објављујем да је Народна скупштина усвојила први део извештаја, да се према именованој господи посланицима у томе делу извештаја не одобри продужење кривичног поступка.

Прелазимо сада на решавање о другоме делу извештаја, којим се предлаже од стране Имунитетног одбора да се продужи кривични поступак према господи посланицима који су тамо именовани. Ко је за усвајање овога дела извештаја изволеће седети, а ко је противан устаће. (Сви седе) Објављујем да је Народна Скупштина усвојила и овај други део извештаја, онако како га је предложио Имунитетни одбор.

Данашњи дневни ред је исцрпљен. Са вашим одобрењем ја ћу данашњу седницу закључити. За наредну седницу предлажем: утврђење дневнога реда. Прима ли Народна скупштина? (Прима). Наредну седницу заказаћу писменим путем. Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 11,15 часова.

НАРОДНА СКУПШТИНА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
АДМИНИСТРАТИВНИ ОДБОР

Бр. 87

29 јуна 1934 године

У БЕОГРАДУ

Народној скупштини

Административни одбор Народне скупштине извршио је преко своја три члана преглед рачуна Народне скупштине за време од 17 јануара 1934 године до 16 априла 1934 године закључно, и на основу § 128 Закона о пословном реду у Народној скупштини има част поднети свој извештај о нађеном стању.

I

О СТАЊУ КАСЕ

А. Да је по дневнику касе за буџетску 1933/34 годину нађен остатак	Динара 4,075.448·84
Б. Да је по дневнику касе за буџетску 1934/35 годину више утрошено	„ 899.947·75
В. Да је укупан салдо за буџетску 1933/34 и 1934/35 годину	Динара 3,175.501·09
који се налази у следећој монети:	
1) У готову	Динара 819.142·10
2) „ уложним књижицама	„ 1,800.000 —
3) „ кауцијама	„ 77.400.—
4) „ депозитима	„ 148.952 99
5) „ привременим издатцима	„ 330.006.—
	Динара 3,175.501·09

Прилаже се под /1 извод примања и издавања из кога се види стање и по месецима Извршен је преглед докумената примања и издавања и нађено је да су документ исправна и показане суме у дневнику касе правилно укњижене.

II

О СТАЊУ ПАРТИЈАЛНИХ РАЧУНА

а) по кредиту за буџетску 1933/34 годину од 1 априла 1933 године до 31 марта 1934 године одобрено је и примљено	Динара 36,344.838.—
б) по кредиту за буџетску 1934/35 годину од 1 априла 1934 године до 16 априла 1934 год. одобрено је и примљено	„ 1,700.000.—
	Свега примљено Динара 38,044.838.—

в) утрошено је:

на народне посланике:

од 1-IV-1933 до 31-III-1934 године	Динара 26,682 621·92
„ 1-IV-1934 „ 16-IV-1934 „	„ 2,212.565.—

на особље Народне скупштине:

од 1-IV-1933 до 31-III-1934 године	”	3,063.964·05
” 1-IV-1934 ” 16-IV-1934 ”	”	250.478·80

на материјалне расходе:

од 1-IV-1933 до 31-III-1934 године	”	2,690.830·63
” 1-IV-1934 ” 16-IV-1934 ”	”	195.229·50

Свега утрошено Динара	35,095.689 90	35,095.689·90
-----------------------	---------------	---------------

и да је остало за 17 април 1934 године	Динара	2,949.148·10
--	--------	--------------

Прилаже се под . /2 преглед изузетог и утрошеног кредита и по позицијама.

III

ПО ДЕПОЗИТНИМ СУМАМА

На дан 16 априла 1934 године нађено је готовине у износу од Динара 226.352·99

Прилаже се под . /3 извод из кога се види чији су депозити.

IV

Кад се саберу остаци ових партијалних рачуна и то:

а) По рачуну примљеног кредита	Динара	2,949.148·10
--	--------	--------------

б) По рачуну I депозитних сума	”	226.352·99
--	---	------------

износи исти укупан остатак	Динара	3,175.501·09
--------------------------------------	--------	--------------

који је показан по дневнику касе.

Према овоме и суме партијалних рачуна су исправно показане.

Административни одбор у седници својој од 5 јула 1934 године примио је овај преглед рачуна као исправан и с тога му је част предложити Народној скупштини да изволи дати разрешницу наредбодавцу и рачунополагачима и за прегледане рачуне од 17 јануара 1934 године до 16 априла 1934 године закључно, пошто су прегледани рачуни до 16 јануара 1934 године одобрени од стране Народне скупштине на седници XV редовног састанка од 21 фебруара 1934 године.

Секретар,

Претседник
Административног одбора,
Василије Трбић с. р.

Интерпелација

Стјепана Ваљавец, народног посланика, на Министра финансија о неплаћању општинског намета општини Радобој од стране Управе угљенокопа „Мирна“ д. д. у Загребу.

Господине Министре,

Част ми је поднети Вам ову интерпелацију проти Управи угљенокопа „Мирна“ д. д. у Радобоју са седиштем у Загребу, које друштво врши експлоатацију овог угљенокопа већ 10 година са дневним капацитетом 8-12 вагона, а општини Радобој до данас никаквога приреза и општинског намета није платило. Врло ме интересује, г. Министре, и свакако желим о томе и бити обавештен, као народни посланик овога среза, да ли ово друштво уопште плаћа и државни порез и остале дажбине, па ако их плаћа, онда је у свакоме случају дужно на бази државнога пореза да плати и односе општинске прирезе и намете општини Радобој. А ако је пак ослобођено од плаћања тога државнога пореза, онда ме интересује на основу кога законског члана и зашто, јер не могу никако појмити да једно кроз привредно и капиталистичко предузеће може бити привилеговано према хиљадама сиромашних порезовника овога краја и његове сиромашне општине.

Општина Радобој, у чијем се атару налази овај угљенокоп врло је сиромашна и једна од најсиромашнијих у Хрватском Загорју, оптерећена је 300% општинског намета услед пре-насељености па је неопходно и неодгодиво потребно, да ово предузеће „Мирна“ д. д. такођер плати одговарајући дио општинског приреза у интересу одржања ове општине, која грца под теретом разних обавеза државних и приватних заједно са многобројним, вредним и поштеним, али сиромашним становништвом.

Овом приликом слободан сам Вам, г. Министре, приметити и лојално, као народни посланик, скренути пажњу, да друштво „Мирна“ д. д., чија се управа налази у Загребу, изгледа ми не води можда верно и исправно односне књиге, које служе као база подми-ривања државнога пореза, а ова моја сумња темељи на томе, што друга друштва поред угљенокопа у Радобоју имају угљенокопе у општини Миховљан, срез Златар, и тој општини плаћају годишње 57.000 — динара општинског намета. Дакле, ако су друга друштва обавезна плаћати општински намет општини Миховљан, зашто и на основу кога члана, да је друштво „Мирна“ д. д. ослобођено или необавезано плаћати општински намет и општини Радобој? Ова два случаја, који су, држим, јединствена у држави, доводе ме нехотице и опет у сумњу о исправном вођењу односних књига горе поменуте управе угљенокопа у Загребу.

Са изложеног част ми је умолити Вас, Господине Министре, да ми изволите дати усмени одговор у Народној скупштини:

1) Да ли Вам је, Господине Министре, познато, да предузеће угљенокопа „Мирна“ д. д. са седиштем у Загребу не плаћа за овај угљенокоп никаквог општинског приреза и намета општини Радобој, срез Крапина, док у исто време плаћају друга друштва за своје угљенокопе у атару општине Миховљан, срез Златар 57.000 — динара годишње, исто је у Савској бановини?

2) Да ли Вам је, Господине Министре, познато какво је вођење односних књига овога предузећа на основу којих се расписује државни порез, па ако није исправно, да ли сте вољни и шта по овоме предузети и друштво узети на одговорност?

3) Да ли сте, Господине Министре, спремни наредити, да се овај управо карактеристичан случај испита и спроведе потребна истрага и да се нареди надлежним пореским властима, да овај предмет најхитније истраже и настану о томе, да се општини Радобој даде законска могућност да од горе поменутога друштва може наплатити до сада неплаћени општински намет, као и у будуће исти на основу законскога права редовно наплаћивати?

6 јула 1934 год.
Београд.

Стјепан Ваљавец, с. р.
народни посланик

Интерпелација

Стјепана Ваљавец, народног посланика на Министра социјалне политике и народног здравља, о недодељивању инвалидске потпоре Агнезији Чизмек.

Господине Министре,

Против решења вишег инвалидског суда у Београду на жалбу удове Агнезије Чизмек, из општине Зачретје, среза Крапина, Савске бановине, ради личне инвалидске потпоре, као и Инвалидског суда Савске дивизијске области од 28 октобра 1932 године Бр. 19302 у Загребу на жалбу Агнезије Чизмек, која је као неоснована одбачена без сваке мотивације, уз пркос тога што је Агнезија Чизмек имала све услове по законској норми да добије пријем своје инвалидине, Агнезија Чизмек, старица од 84 године, без икаквог иметка а нема никаквих сретстава да може да живи, већ живи на милост добрих људи, жали се.

Њезин пок. син Антун Чизмек, био је у војсци за време рата наредник и борио се против аустро-угарске војске, где би био и стрељан, да није добио између тога кужну болест од које је у року од осам дана у кужној болници у Винковцима и умро. Све услове закона Инвалидскога за пријем инвалидске потпоре, удова Агнезија Чизмек поседује, што се види по решењу Инвалидског суда за Савску дивизијску област у Загребу, и нема разлога, да ју је одбио Виши инвалидски суд у Београду са једноставним простим разлозима који на закону нису основани. Удова Агнезија Чизмек старица је немоћна, неписмена, не може доћи до својих права без обзира што је удовољила и свим законским формалностима из којих се јасно види, да је њезин пок. син био војник и да је умро у Војној кужној болници у Винковцима, јер је ту тачан извештај војног свештеника који је био за време рата као службени свештеник додељен Војној болници у Винковцима.

Уверења општинска о стању њезиног сиромаштва, такође одговарају духу закона, јер је тако сиромашног стања да не поседује нигде ништа.

Са горе изложеног част ми је замолити Вас, Господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини на ову интерпелацију усмено одговорити:

- 1) Чиме Господине Министре оправдавате Ваше погрешке својих подређених органа?
- 2) Знате ли да сте таквим радом навели штету удови Агнезији Чизмек без обзира на постојеће законске услове?
- 3) Да ли сте, Господине Министре, вољни ову погрешку исправити и прибавити нужно поштовање својих подређених органа у своме ресору, да поштују закон и да се кривица, која је начињена удови Агнезији Чизмек протузаконито, одмах ликвидира.

6 јула 1934 године
у Београду.

Стјепан Ваљавец с.р.
народни посланик.

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

Број 22987
9 марта 1934 год.
Београд.

Господине Претседнице,

Част ми је под .|1 доставити Вам предлог „Закон о судском ванпарничном поступку“ и под .|2 предлог „Уводног закона на Закон о судском ванпарничном поступку“ с образложењима за ове законске предлоге с молбом да исте поднесете Народној скупштини на решење.

У исто време част ми је доставити Вам под .|3 Указ Његовог Величанства Краља од 3 марта 1934 године Бр. 22988 којим сам овлашћен да могу ове законске предлоге поднети Народном претставништву на решавање.

Изволите, Господине Претседнице, и овом приликом примите уверење мог одличног поштовања.

Министар правде,
Б. Максимовић с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, и по саслушању Нашег Министарског савета, а на основу чл. 63 Устава решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар правде да може поднети Народном претставништву Краљевине Југославије на решавање „Предлог Закона о судском ванпарничном поступку“ и „Предлог Уводног закона за Закон о судском ванпарничном поступку“.

Наш Министар правде нека изврши овај Указ.

Број 22987
3 марта 1934 год.
Београд.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар правде,
Б. Максимовић с. р.

AMERICAN CANTON

1914

1914

1914

AMERICAN CANTON

THE AMERICAN CANTON is a body of men, organized for the purpose of promoting the interests of the American people, and of maintaining the principles of justice and equity in the conduct of their business.

AMERICAN CANTON
1914

AMERICAN CANTON

AMERICAN CANTON
1914

THE AMERICAN CANTON is a body of men, organized for the purpose of promoting the interests of the American people, and of maintaining the principles of justice and equity in the conduct of their business.

AMERICAN CANTON

AMERICAN CANTON
1914

AMERICAN CANTON
1914